

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Wachtebeke. — De Overledebrug — Le pont d'Overlede

D. Hendrix, 293, Plantijnlei, Antwerpen

Carte figurative van de prochie Wachtebeke
gedelineeerd en gemaekt by my onderschreeven ghe-
swoorne Landmeter caavevande kinne Wachtebeke naar
de waerachtighe ghelegentheit ten verzoek van Enre
heere Prebost van Abdij van St. Pieters overen Ghesch-
onne te valideren in Sijne Maeste als kersche jergens
den Grave van Walou Verweerder, de reise Carlo ghegheest
in conformiteit van contracte in date 26. Maye 1835
aengeghaven tuschen den Clauwere van de Byloche
den Rhanchier van St. Pieters Clauwere by Ghent en
Jans Stieven van Leoghem, my Levevande desen 24
novembere 1835 d'ingelastick Enre was ondervevender
D. De Vos met partijke

Waarvan afschrift
Gent 21 maart 1866

Hendrix
D. van de Wiche

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring
" OUD-WACHTEBEKE "

15de Jaargang 1ste kwartaal 1988

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever :

PAUL Hesters, Stationstraat 165, 9070 Wachtebeke Tel. 091 450463 .

Waarde Lezer,

Omdat het hopeloos te laat is om nu nog een Zalig Kerstfeest en Gelukkig Nieuwjaar te wensen, wens ik U een warm en zonnig Nieuw Jaar. Warm, zoals het jaar zich heeft ingezet met lentense temperaturen, warm aan het hart door bezorgde vriendelijkheid met de medemens, warm door vele vreugdevolle momenten die U dit jaar hopelijk moogt meemaken. Zonnig als dit jaarbegin en zonnig ook door 'n goede gezondheid die ik U en de Uwen toewens.

Na het bezorgen van het jaarboek met rondhalen van het lidgeld mochten wij tot onze vreugde en fierheid eens te meer een stijging noteren van ons ledenaantal. Hoewel wij van onze talrijke ledenschare er spijtg genoeg enkele verloren door overlijden, verhuis of dgl. is da aanwinst van nieuwe leden toch nog iets groter. 'n Bewijs dat onze publicaties in de smaak vallen en 'n aanmoediging voor ons bestuur om er met steeds nieuwe moed mee voort te doen.

Om onze leden meer uitzicht te geven in onze werking en ze er nauwer bij te betrekken hebben wij het initiatief genomen dit jaar een heemkundig documentatiecentrum in te richten waar allen terecht kunnen voor inlichtingen over heemkunde en inzage nemen in de publicaties van onze Heemkring en de geschriften van de ruim 30 heemkringen waarmede wij een regelmatige ruildienst onderhouden. Wij hopen alles klaar te hebben tegen de jaarmarkt om ter gelegenheid van onze tentoonstellig de start te vieren van dit belangrijk initiatief.

Ondertussen zijn wij ook nog druk doende met een project ons aangedragen door het gemeentebestuur en waarvan het resultaat een belangrijke weerslag kan hebben in onze gemeente. Met onze 3-maandelijkse periodiek en het jaarboek ligt voor ons bestuur terug 'n druk jaar in het verschiet. Ons gesteund wetend door 730 gezinnen doet onze bestuursploeg graag en met enthousiasme verder.

Met 'n warm hart voor al onze heemvrienden en 'n zonnig gemoed door de steun van 'n ijverig bestuur groet U

de Voorzitter

- 2 -
EDITORIAAL

Bij deze wenst de redactie van het driemaandelijks tijdschrift U ook het allerbeste toe voor 1988.

Door de verscheidenheid van onze al dan niet geschiedkundige verhalen trachten wij voor iedere lezer interesse op te wekken. Wij willen hier nog eens benadrukken dat iedereen van U ook mag schrijven en ons dit mag ter hand stellen voor eventuele publicatie in ons blad of in het jaarboek.

Binnen enkele jaren hebben wij hier iets enigs te vieren op onze gemeente. Er zal dan 150 jaar muziekunst bestaan. De harmonie "DE EENDRACHT" bestaat 150 jaar. Ondertussen zal de muziekmaatschappij "CONCORDIA" van Overslag reeds de kaap der eeuw zijn gepasseerd.

Ook de muziekmaatschappij die de tijd niet heeft getrotseerd, de "VRIJE ZONEN", zal zeker niet vergeten worden.

Daarom willen wij een beroep doen op U om ons al het mogelijke ter hand te stellen om dit boek te kunnen samenstellen. Wij kunnen maar publiceren wat wij hebben en wat wij krijgen van U.

Fotomateriaal, krantenknipsels, verhalen alles wat maar enigzins verband houdt met onze muziekmaatschappijen.

De eerste twee jaar verzamelen wij alle foto's en historische gegevens, daarna zullen wij zelf de krantenarchieven van diverse streekbladen napluizen. Dit alles zullen wij samen vatten in een boek onder de titel: 150 jaar muziekkunst te Wachtebeke. Hiermede wil ik reeds iedereen danken die mij al materiaal ter beschikking hebben gesteld.

Op het einde van het jaar is de ledenlijst volledig aangepast wat niet altijd gemakkelijk is want adreswijzigingen worden niet altijd doorgespeeld naar onze vereniging. Help ons hier mede, - A.U.B.

Mocht U ons tijdschrift niet ontvangen, verwittig ons onmiddellijk zodat wij dit heuvel kunnen verhelpen.

Voor diegenen onder U die nog tijdschriften ontbreken, de laatste 4 jaargangen kunnen nog aangevuld worden. Al die in 1987 lid geworden zijn kunnen deze tijdschriften, voor zover ze deze nog niet hebben en onze voorraad strekt, gratis bekomen. Alle andere leden, die hun ontbrekende nummers willen aanvullen, kunnen die bekomen bij mij thuis in de Stationsstraat 165 Tel 450463.

Personen die nog jaarboeken wensen kunnen dit aanvragen aan één der bestuurleden. Zij zullen U dan berichten of uw aangevraagd boek nog ter beschikking is.

Nog iets wat zeker onze leden zal interesseren is dat wij werken aan een tentoonstelling over alles wat met "de Overslag" te maken heeft, zoals foto's, oude documenten enz.. Wij zijn ondertussen in contact gekomen met het museum van Douanen te Antwerpen waar wij om medewerking hebben gevraagd. Hetzelfde willen wij nu ook doen bij U en zeker bij diegenen die op Overslag wonen. De tentoonstelling zou eventueel plaats hebben op Meifeest van dit jaar.

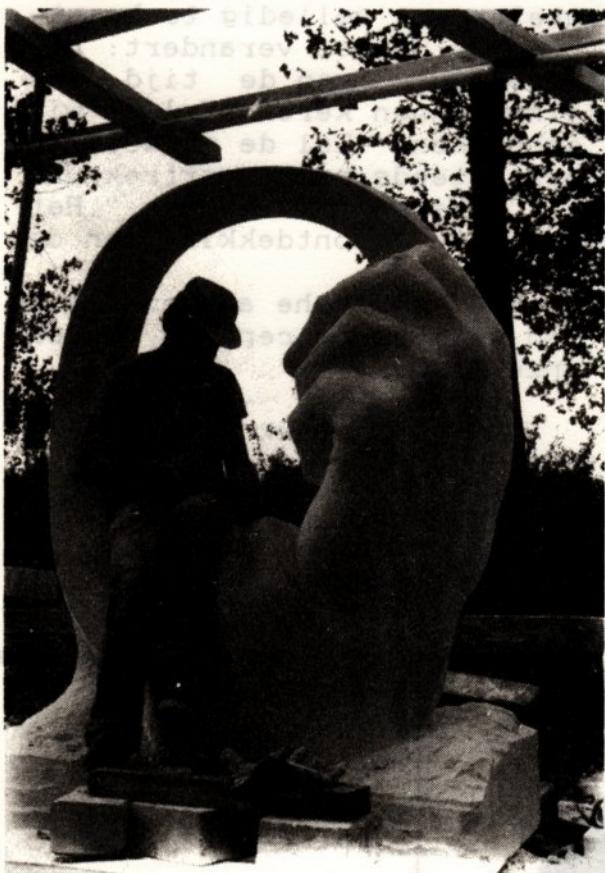
Paul Hesters

REDAKTIERAAD: DE MAESSCHALCK RITA, LOSTRAAT 31 GENT
HESTERS PAUL, STATIONSSTRAAT 165 WACHTEBEKE
WAEYTENS PATRICK, TULPENLAAN 17 WACHTEBEKE

FRANS WUYTACK

Vorig jaar waren wij op de Oudeburgse Sluis per toeval getuige van een "uitzonderlijk vervoer". Bij navraag, was het een beeldhouwwerk dat op het erf van de Heer Gousseij gemaakt was door Frans Wuytack, en vervoerd werd naar de volkskliniek in Gent, waar het permanent is opgesteld.

Het leven van Frans Wuytack onderscheidt zich wel een beetje van het leven van de gewone man: hij kende jaren van Zuid-Amerikaanse omzwervingen, werkte (en werkt nog) in Carrara en Pistoia (Italië, marmer en brons), in Barcelona (brons) en natuurlijk in België. Hij heeft zich voorlopig gevestigd op de Sint-Francisdijk in Wachtebeke.

TENTOONSTELLINGEN: in Venezuela, Italië, Nederland, Frankrijk, Spanje.....en in Wachtebeke (in 1982 ter gelegenheid van de groepstentoonstelling, ingericht door het Davidsfonds).

PRIJZEN: (te veel om op te noemen) van de stad Brussel, van Parijs, prijzen van het ministerie van Cultuur (2 maal) Europese prijzen.... Naast zijn beeldhouwwerken heeft Frans Wuytack ook reeds verschillende dichtbundels uitgegeven. Wij laten hem nu zelf aan het woord over zijn beeldhouwwerk in Gent.

MONUMENTUM MOBILE

Gebeeldhouwd uit een ruwe blok witte rosalsteen van 8 ton een hoogte van 2,2m en een breedte van 1,6m. Twee reusachtige gegradineerde handen, een mannenhand 1,8m en een vrouwen hand grijpen in en betasten de altijd wentelende levenskring "de tijd" in een voortdurende poging tot OVERLEVEN.

" Verweile doch du bist so schon" (Goethe)

" Carpe Diem " (Pluk de dag-Horatius)

" La vida es un sueño " Het leven is een droom-Calderon de la Barca)

De HANDEN en de ruimte behoren tot mijn LEVENSVISIE. Ze presenteren er voortdurend de verliezers, de uitgestotenen, het onderdrukte OVERSCHOT, de tederheid (foetus 1984), de solidariteit (Vrijheidsdrang 1980), het kommuniseren (Kommunikatie in de ruimte 1980)

HANDEN fassineren me, ze zijn een stuk van mijn bestaan. Ik ontdekte ze voorgoed aan de TRALIES in Cottisa (Zuid-Amerika) waar ik een drietal maal gevangen zat. Ik ontdekte er voor mezelf dat ze meer dan wat ook vertellen over de menselijke existentie en het tijdperk duiden. Wat met de handen der 21 ste Eeuw?

HANDEN en SPIRALEN (kringen, sferen, de oervorm van het ei) behoren tot de universele grammatica van de kunst en werken volgens mij, ook therapeutisch. Als echte "Kunst in de Stad". Reeds in het neolithicum, in de grotten van Wadi-Sera (Libie) en Domboshawa, zien we HANDEN. Het lijken overlevingstekens. Zoals in de grotten van Alta Mira en Lascaux: de paarden en bisons. De grote ovale eivormige kring lijkt wel een cosmis ch pupil die beweegt en zich in de ruimte werpt. "Ruimte is een van de grondbegrippen die het werk van Frans Wuytack beheersen." (Jan Vercammen) of zoals Rauwe Hauser in zijn boek schrijft: "La sculpture de Frans Wuytack est tendresse des espaces pour les épanouissements de la vie, de ses énigmes, de ses joies et de ses douleurs. Tout repose de naissances a venir."

EPPUR SI MUOVE (Galilei-toch bewegen ze)

Technisch was het een zeer moeilijke opdracht om niet te blijven bij het statische. De KRING moest wentelen om volledig te beantwoorden aan het grondidee van het beeld. (Alles verandert: het PANTA REI van Heraclites) Zal in de kringloop van de tijd, ons ingrijpen de uitdaging der vernietiging kunnen keren? Zullen wij de ruimte halen die wij nog niet gebruiken? Zal de menselijke energie en het gezamenlijk pogen, een steeds nieuw vertrekpunt vinden dat zich situeert binnen het " Menselijk kunnen ". Het overleven van de mens hangt immers af van de ontdekking van de hoop als sociale kracht

Door dit beeld wou ik een menselijke en kosmische aanwezigheid creëren "EEN MOMENT" om door middel van vorm en concept te denken aan het LEVEN, aan de TOEKOMST, aan onze TIJD.

Frans Wuytack

Dromend van verlangen
om vrij te zijn
ren ik door het paradijs der nachten
op terugweg naar het licht.

WACHTEBEEKSE BEVOLKING

GEBOORTEN 4De KWARTAAL 1987

- BODDAERT TOMMY zoon van Rudy en Beatrix De Cock, Overslag, 52
Gent 16/09/87
- VAN RENTERGHEM DENNIS zoon van De Smet Marilyn M.J., Kerkstraat, 3
Lokeren 21/09/87
- HACQUAERT AMBER dochter van Tom en Borgie Christine, vinkenstr., 3
Gent 22/09/87
- VERBIST BRENDA EN WENDY dochters van Jacques en Rombaut Karen
St.-Franciesdijk, 22 Gent 25/09/87
- MINNEBO RUBEN zoon van anny en Troch Marie-Christine, Rechtstro, 13
Gent 26/09/87
- DIERICK SARAH dochter van Ghislain en Willems Rita, Melkerijstr. 62
Gent 02/10/87
- VAN DRIESSCHE MAARTEN zoon van Peter en Cleys Linda, Nachtegaal-
straat, 62 Beveren 02/10/87
- VAN VOLXEM KIM dochter van Marc en Heye Rita, Molenhoek, 65
Gent 14/10/87
- DE BRUYNE ELLEN dochter van Hilaire en Van Himme Vera, Bovenhoek, 8
Gent 23/10/87
- PAUWELS ALEXANDER zoon van Johan en Brigitte van Ursel, Langelede-
124a Gent 23/10/87
- WILLEMYS STEVEN zoon van Marc en De Meyere Martine, Spreeuw-
straat, 8 ,Gent 25/10/87
- LANGERAERT HAIKE dochter van Johan en Sabine Hoekman, Molenhoek, 50
Gent 29/10/87
- DE RIJCKE GEERT zoon van Johnny en Van der Sijpt Vera, Mezen-
straat, 6, Gent 07/11/87
- VAN DE WALLE LINDSAY dochter van Patrick en Vincke Marie-Rose
Leeuwerikstraat, 10, Gent, 09/11/87
- VAN HURCK EVELINE dochter van Luc en De Groote Anita, Specht
straat, 3, Gent 11/11/87
- BRAEM KENNY zoon van Freddy en Timmerman Jeanine, Spoorwegstraat,
20, Lokeren 16/11/87
- BAEKE VIRGINI dochter van Luc en Van De Voorde Rita, Bloemenweg,
14, Lokeren 26/11/87
- DE MAN NELLY dochter van Dirk en Vande Vondele Gilberta, Zwaluw-
laan, 27, Gent 03/12/87
- WILLEMS MAARTEN zoon van Johan en De Block Carine, Palingstraat, 9
Lokeren 09/12/87
- AFCHAIN HELENE dochter van Guy en Van Acker Christiane, St.-
Franciesdijk, 9, Eeklo 0/12/87
- LEHOUCQ EWOUT zoon van Patrick en De Schepper Monique, Axels
vaardeken, 41, Gent 21/12/87

HUWELIJKEN 4De KWARTAAL

- 02/10/87 FERMONT LUDWIG Stationsstraat, 207 Wachtebeke
DE VLEESSCHAUWER CARINE Spoorwegstraat, 8 Wachtebeke
- 16/10/87 KOX WERNER Hoofdweg-Zuid, 70 Axel (NL)
MINNEBO MARTINE Molenhoek, 26 Wachtebeke

17/10/87 **BOUCHIER MARIE** Meersstraat,80 Wachtebeke
BOLSSSENS LEONA Groenstraat,8 Zelzate
13/11/87 **DE CLERCQ DIRK** Leeuwerikstraat,5 Wachtebeke
VAN DAMME PETRONELLA Schipholstraat,5 Sas Van Gent
20/11/87 **VAN KERKHOVE DIRK** Bosstraat,7 Wachtebeke
ERGO KATHLEEN Begonialaan,18 Wachtebeke
28/11/87 **VAN SEVEREN RONNY** Gladiolenlaan,29 Wachtebeke
ROMBAUT CHRISTELLE Kerkstraat,27 Wachtebeke
18/12/87 **DESTAERCKE PETER** Nachtegaalstraat,22 Wachtebeke
DE COOMAN PEGGY Spechtstraat,13 Wachtebeke
18/12/87 **DE WEVER ALFONS** Langelede,103 Wachtebeke
GYSELINCK GABRIELLE Langelede,103 Wachtebeke
22/12/87 **CHATEAU MICHEL** Lijsterstraat,13 Wachtebeke
VAN HECKE GERDA Lijsterstraat,13 Wachtebeke

OVERLIJDENS 4De KWARTAAL:

Wachtebeke 01/10/87 **HOSTEAUX JULIANA** 81j. Wed. Cools Eduardus
Meerstraat, 31
Edegem 02/10/87 **VAN DEN BERG ADRIANA** 54j. echtg. Van De Winkel G.
Groenstraat,41
Wachtebeke 07/10/87 **CRIEL MARIA** 93j. wed. Van Den Hende Kamiel
Molenhoek,12
Gent 09/10/87 **DE BUCK MARTHA** wed. Verhegge Emiel Dorp,71
Gent 10/10/87 **CREVE PRUDENT** 78j. echtg. Verplancke Louise
Langelede,20
Wachtebeke 11/10/87 **TEMMERMAN EDUARD** 84j. ongeh. Peene,10
Gent 16/10/87 **VAN DEN HENDE ALPHONSIUS** 85j. wedn. Marquenie
Martha Langelede,114
Gent 26/10/87 **VAN ACKER ANDREAS** 80j. echtg. Verplancke Bertha
Langelede,7
Wachtebeke 27/10/87 **D'HAESELEER ANNEMIEKEN** 26j. ongh.
Vieruitersten,7
Gent 04/11/87 **DE BRUYNE MAURICE** 83j. wedn. Creve Ludovica
Godshuisstraat,13
Gent 05/11/87 **DAVID GERMANA** 61j. echtg. Hillaert Hilaire
Ramonshoek,41
Wachtebeke 05/11/87 **BRYN CAROLUS** 77j. wedn. Vervaet Anna
Molenhoek,16
Lokeren 11/11/87 **VANHOVE ROMAIN** 86j. wedn. Sterck Martha Kalve,67
Gent 13/11/87 **VERSTRAETEN ALBERTUS** 80j. echtg. De Cock Irma
Oudeburgse sluis,26
Wachtebeke 17/11/87 **CRIEL PRESENT** 78j. ongh. Kalve,73
Gent 23/11/87 **DEWYN JOHNNY** 44j. echtg. Verschelde Nadia
Spoorwegstraat,28
Gent 02/12/87 **VAN NIEUWENHUYZE MARGARETA** 75j. wed. Haemerlinck .J.
Stationsstraat,209
Gent 02/12/87 **VAN BASTELAERE MARTHA** 87j. wed. Roland Joannes B.
Walderdonk,89
Wachtebeke **MOENS RICHARD** 77j. wedn. De Clerck Victorina
Godshuisstraat,13
Wachtebeke 08/12/87 **THYS GUSTAAF** 91j. wedn. De Winter Juliana
Godshuisstraat,13
Gent 15/12/87 **CREVE BERTHA** 86j. wed. De Quick Oscar
Vieruitersten,12
Wachtebeke 20/12/87 **FELLER WESLEY** 7 maand zoon van Didier en
Verschelde Pascal Lijsterstraat,3
Gent 29/12/87 **TUCANO ANTONIO** 42j. ongh. Stationsstraat,94

SPAREN BIJ DE A.S.L.K. TE WACHTEBEKE (Slot)

5. Portret Wachtebeekse spaarder

		1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL
Ambachtelijke sector	A %	36 8,28	26 7,33	7 1,83	20 6,58	24 8,00	17 6,75	6 3,19	22 5,54	158 6,04
Arbeiders	A %	125 28,73	120 33,80	76 19,90	68 22,37	54 18,00	32 12,70	14 7,45	73 18,39	562 21,51
Bedienden	A %	- -	- -	4 1,05	4 1,31	1 0,33	2 0,79	2 1,07	6 1,51	19 0,73
Diensten sector	A %	29 6,67	12 3,38	14 3,67	11 3,62	13 4,33	6 2,38	22 11,70	32 8,06	139 5,32
Huishoudsters	A %	7 1,61	29 8,17	62 16,23	68 22,37	69 23,00	46 18,26	16 8,51	7 1,76	304 11,63
Land en tuinbouw	A %	150 34,48	102 28,73	69 18,06	44 14,47	38 12,67	15 5,95	21 11,17	54 13,60	493 18,87
Niet actieven	A %	55 12,64	46 12,96	131 34,29	71 23,36	89 29,67	125 49,60	101 53,72	174 43,83	792 30,31
Staatsbeambten	A %	33 7,59	20 5,63	19 4,97	18 5,92	12 4,00	9 3,57	6 3,19	29 7,31	146 5,59
TOTAAL	A %	435 100	355 100	382 100	304 100	300 100	252 100	188 100	397 100	2613 100

TAB.6a: Verdeling spaarboekjes per bevolkingsgroep
(nieuwe inschrijvingen)

		1904 1909	1904 1914	1904 1924	1904 1929	1904 1934	1904 1939	1904 1944	1904 1949
Ambachtelijke sector	A %	36 8,28	62 7,85	69 5,89	89 6,03	113 6,36	130 6,41	136 6,14	158 6,04
Arbeiders	A %	125 28,73	245 31,01	321 27,39	389 26,35	443 24,95	475 23,42	489 22,07	562 21,51
Bedienden	A %	- -	- -	4 0,34	8 0,54	9 0,51	11 0,54	13 0,58	19 0,73
Diensten sector	A %	29 6,67	41 5,19	55 4,69	66 4,47	79 4,45	85 4,19	107 4,83	139 5,32
Huishoudsters	A %	7 1,61	36 4,56	98 8,36	166 11,25	235 13,23	281 13,86	297 13,40	304 11,63
Land en tuinbouw	A %	150 34,48	252 31,90	321 27,39	365 24,73	403 22,69	418 20,61	439 19,81	493 18,87
Niet actieven	A %	55 12,64	101 12,78	232 19,80	303 20,53	392 22,07	517 25,49	618 27,89	792 30,31
Staatsbeambten	A %	33 7,59	53 6,71	72 6,14	90 6,10	102 5,74	111 5,48	117 5,28	146 5,59
TOTAAL	A %	435 100	790 100	1172 100	1476 100	1776 100	2028 100	2216 100	2613 100

TAB.6b: Verdeling spaarboekjes per bevolkingsgroep
(evolutie beroepsstructuur)

Wanneer we tab.6a (opgesteld per periode van 5j) nader bekijken zien we dat we onmogelijk een etiket kunnen plakken op de Wach-tebeekse spaarder. Alle bevolkingsgroepen zijn in ruime mate aanwezig. Wel was het niet altijd zo eenvoudig om bepaalde be-roepen in een of andere bevolkingsgroep onder te brengen. Zo wa-ren er ook personen die meer dan een beroep uitoefenden (v.b. herbergier-koopman enz.)

Tab.6b (kumulatief opgesteld) daarentegen geeft ons een beter overzicht van de teleurgang of de opkomst van een bepaalde be-volkingsgroep.

Opmerkelijk is hier de voortdurende achteruitgang van de land-en tuinbouwbevolking. Telden we in 1909 nog 34,48% landbouwers in 1949 was deze bevolkingsgroep geslonken tot 18,87%. Deze achteruitgang werd grotendeels gecompenseerd door de aangroei van de niet actieve bevolking, 12,64% in 1909 naar 30,31% in 1949.

In de verdere tabellen zijn de beroepen vermeld zoals ze in de registers voorkwamen. Zo treffen we naast de herbergier een kastelein aan, naast de blokmaker een kloefmaker enz.

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
1. Hout en bouw										
Houtzager	1								1	
Kuiper		1							1	
Molennmaker	1								1	
Schrijnwerker	3	4			2	3			12	
Timmerman	1	2	2		3	1		2	11	
Betonbewerker								2	2	
Kasseier						1			1	
Metelaar	4	1		6	4	2		2	19	2,26
Metserknecht				1					1	
Plafonneerder		1							1	
Steenzager	1								1	
Vloerder			1						2	
Loodgieter								1	1	
Schilder	1		1			1	1		4	
Slotmaker		1							1	
2. Voeding										
Brauer	2	1							3	
Brauwergast		1						1	2	
Beenhouwer		1			1		1		3	
Slachter	2	1	1	2		2		1	9	
Bakker		2			1	1	2	4	10	1,45
Bakkersgast				3					3	
Pasteibakkerskn.				1					1	
Mulder	2		1		1	1			5	
Muldersknecht		1	1						2	
3. Kleding										
Blokmaker		1		1					2	
Kloefkapper	2			1					3	
Schoenmaker	2	1		1				2	6	
Breister		1							1	1,49
Kleermaker	6	1			4	2	1	1	15	
Naaister	3	2		1	1	1	1	3	12	
4. Andere amb.										
Goudsmid		1							1	
Smid	5			2	2			2	11	
Mandemaker	1			1	2	2		1	7	0,84
Meubelmaker					2				2	
Wagenmaker		1							1	
TOTAAL	36	26	7	20	24	17	6	22	158	6,04

TAB.7: Ambachtelijke sector

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Bankwerker							1		1	
Circusspeler							1		1	
Dienstmeid	31	17	6	4	3	4	3	4	72	
Dokwerker				1					1	
Elektriker				1		1	1		3	
Losser						1			1	
Magazijnier				1					1	
Mekaniker		1	1					1	3	
Monteur				1					1	
Werkman	66	75	64	59	47	24	8	65	408	
Werkvrouw	28	27	5	1	4	2		3	70	
TOTAAL	125	120	76	68	54	32	14	73	562	21,51

TAB 8: Arbeiders

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Bediende			4	2	1	1	1	6	15	
Chemist				1					1	
Ingenieur							1		1	
Werktuigkundige				1		1			2	
TOTAAL	-	-	4	4	1	2	2	6	19	0,73

TAB9: Bedienden

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
<u>1.Kleinhandel, horeca</u>										
Herbergier	2					1		1	4	
Kastelein			1						1	
Tapster	1								1	
Leurder			1	1					2	
Winkelier	9	4	1					1	15	
Winkeljuffer					1				1	
Eigenaar	1								1	
Gazetverkoper	1								1	
Haarkapper								2	2	
Aannemer							1		1	2,37
Nijveraars							1		1	
Ondernemer					1				1	
Handelaar	5		3		3	1	1	5	18	
Meubelhandel									1	
Vlashandelaar				1					1	
Vishandelaar				2				1	3	
Koopman	1	2			1		2		6	
Graankoopman	1								1	
Kolenkoopman		1							1	
<u>2.Gezondheidszorg</u>										
Geneesheer					1				1	
Veearts				1					1	0,12
Verpleegster								1	1	
<u>3.Geestelijke bijstand</u>										
Kapelaan	2								2	
Kloosterzuster			1	1			8	5	15	
Koster			1			1		1	3	0,92
Onderpastoor						1			1	
Pastoor			2					1	3	
<u>4.Onderwijs, juridische bijstand</u>										
Notaris							1		1	
Onderwijzer	1	1			3	2	2	3	12	0,65
Verzekeringsagent				1				2	3	
Verzekeringsinspekt							1		1	
<u>5.Transport</u>										
Autovoerder							1	2	3	
Voerman		1						1	2	
Schipper	5	3	4	3	3		4	5	27	0,65
Zeeman				1					1	
TOTAAL	29	12	14	11	13	6	22	32	139	5,32

TAB10: Diensten sector

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Bloemist				1		2			3	
Grondwerker	2								2	
Hovenier		1				1	2		4	
Kiekenkweker								1	1	
Landbouwer	87	58	53	35	35	11	16	46	341	
Landbouwster	55	43	16	8	2	1	3	7	135	
Schaapherder	2				1				3	
Tuinier	1								1	
Zwingelaar	3								3	
TOTAAL	150	102	69	44	38	15	21	54	493	18,87

TAB.11: Land- en tuinbouw

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
Aangestelde			1						1	
Bijzondere				1					1	
Gepensioneerd			1	1	2		2	3	9	
Gestoorde			1						1	
Particulier	1								1	
Rentenier	1	8		1	1				11	
Zonder beroep (M)	21	13	44	22	25	42	34	37	238	
Zonder beroep (V)	32	25	84	46	61	83	65	134	530	
TOTAAL	55	46	131	71	89	125	101	174	792	30,31

TAB.12: Niet actieven

	1904 1909	1910 1914	1919 1924	1925 1929	1930 1934	1935 1939	1940 1944	1945 1949	TOTAAL	%
<u>1.Spoorwegen</u>										
Bareelwachter	1	1		1	1				4	
Machinist	1							1	2	
Stationchef	1							1	2	
Stoker				1				1	2	0,77
Tramontvanger								1	1	
IJzerwegbediende	1	1	1	1				1	5	
IJzerwegwerkman				2				2	4	
<u>2.Post en telegraaf</u>										
Brievenbesteller	1				1				2	
Postbediende			1						1	
Postmeester			1	1				1	3	0,34
Telegraafbediende								1	1	
Telegrambezorger	1	1							2	
<u>3.Bruggen en wegen</u>										
Baanwachter			1					1	1	
Bosontginer								1	1	
Brugwachter								1	1	
Jachtwachter	1	2	1			1		1	6	0,50
Kantonier								1	1	
Sluiswachter	1			1				1	2	
Tragelwachter									1	
<u>4.Ordehandhaving</u>										
Beroepsmilitair			1				1	2	4	
Rijkswachter, gendarm			2	3	4		1	6	16	0,77
<u>5.Andere</u>										
Belastingontvanger	2	1							3	
Douane	23	14	11	7	6	5	4	5	75	
Gemeenteontvanger				1				1	2	
Gemeentesecretaris						1			1	3,21
Ontvanger								1	1	
Staatsbediende									1	
Staatswerkman						1			1	
TOTAAL	33	20	19	18	12	9	6	29	146	5,59

TAB.13 Staatsbeambten

HET ZIJN VER DE LAATSTE

Op de bijgaande foto ziet U er nog enkele; het valt misschien niet direkt op, maar het zijn kasseistenen. Bekijk ze nog maar eens goed want als het aan ons plaatselijk bestuur ligt en de zaken zitten wat mee zijn binnen de korste keren deze eens zo beruchte kinderkoppen van straatstenen nog alleen te zien in musea of in de opritten van residentie wijken. Ik zou er nog maar eens van genieten als ik van U was, voor U de tranen in de ogen krijgt van weemoed. De Stationsstraat, Groenstraat, Bovenhoek, vergeef mij mocht ik er een vergeten, zij zullen niet meer zijn!

Ter gelegenheid van de vernieuwing van de baan naar Moerbeke-Waas vinden wij het gepast even iets te zeggen over onze buurtwegen.

Waar vroeger de meeste wegen zandwegen waren en moesten onderhouden worden door de aangelanden, waren deze mensen maar al te blij met de modernisering van het wegennet. Voor de aanleg van de eigenlijke wegen werden er jaarlijks stratenschouwingen gehouden waarin de aangelanden verzocht werden hun deel weg te herstellen op eigen kosten omdat zij zelf het meest gebruik maakten van deze weg. Met het toenemende vervoer van goederen over de weg kwamen er ook meer vreemde kooplui onze wegen stukrijden en zo begon men langzamerhand de buurtwegen te kasseien waarop men dan tolrechten hief. Over dit laatste komen wij verder in dit artikel terug.

De aanbesteding van de weg naar Moerbeke over het dorp van Wachtebeke naar Winkel, gebeurde voor het eerst op 18 maart 1850 om 10 uur in de morgen op het gemeentehuis te Wachtebeke. Zie aanplakbrief. De baan werd toen gekasseid over een lengte van 4668 meter en een breedte van 3 meter.

Dezelfde weg werd diverse malen aangepast en verbeterd tot in de jaren 50, wanneer men met eigen middelen en personeel de baan geleidekijk voorzag van betonblokken die men op eigen werf in Peene maakte. Het laatste resultaat kunt U zelf gaan bewonderen en keuren of afkeuren naar eigen goeddunken. Wat men ook zegge, de verbetering was nodig en zal voor iedereen een genoegen zijn.

Wij willen hier nu een klein overzicht geven over de verharding met kasseistenen van onze buurtwegen en dit tot in 1906.

Op 23 Janurari 1825 aanbesteding der Meersstraat op een lengte van 280 ellen en een breedte van 3 ellen voor de som van 1 gulden 24 centen per el.

Op 30 Augustus 1850 kasseiing van de weg van Moerbeke naar Winkel 4668 meter voor de som van 35980 Fr.

Op 25 Juni 1860 weg van de kapel van het godshuis naar Overslag Zeeland 4402 meter voor de som van 45895 Fr. (Dit was waarschijnlijk omdat de spoorweg Lokeren-Zelzate zou gelegd worden.)

Op 6 October 1868 De Kerkstraat, deel van de Catharinastraat deel van de Oudeburgse Sluis samen 1921 meter voor de som van 18486 Fr.

Op 6 Juni 1874 de Kalfse Meerstraat 460 meters voor 2826,25

Op 25 Juli 1888 weg van het dorp en de statie naar de Langelede samen 3182 meter voor 55800 Fr.

Op 29 Juli 1895 oosttragel der Langelede 1811 meter voor 31700 Fr.

Op 24 Augustus 1897 weg Nr 21 op de overslag 220 meters voor 5000 Fr.

Op 4 November 1898 weg van St Elooipolder 429 meters voor 9075,21 Fr.

Op 7 Juli 1903 en 23 November 1901 den Achterhoek 285 meters.

Op 6 October 1903 opnieuw de Stationsstraat en dit voor 549 meters In de zelfde aanleg was ook de Groenstraat voorzien voor een lengte van 1687,5 meters samen de som van 51714,81.

Op 14 Maart 1904 de Akkerstraat en de westtragel van de Langelede voor een totale lengte van 179 meter.

Op 15 Juli 1906 Overslag dijk over een lengte van 125 meters.

ZICHT OP DE VERNIEUWDE BAAN IN DE MOLENHOEK

Om deze wegen te kunnen betalen en onderhouden werden er tol-rechten geheven. Deze werden dan eveneens verpacht. Wij willen even kort zo een verpachting bekijken en kunnen zo zien wat vervoer zoal op onze wegen in die tijd te zien was.

Het gaat hier over de buurtsteenweg leidende van Winkel door onze dorpsplaats naar de gemeente Moerbeke en dit in het jaar 1865.

Wij schrijven letterlijk af en dit volgens de schrijfwijze van toen: Voor elk paar wielen van een hoegenaamd rijtuig drie paar rekende voor twee paren **3 centiemen**.

Voor elk paard of muilezel ingespannen of niet ter even-redigheid van vier koppen van inspan **5 centiemen**.

Voor een vijfde inspanningskop **8 centiemen**.

Voor een zesde inspanningskop **10 centiemen**.

Voor een zevende inspanningskop **20 centiemen**.

Voor een achtste inspanningskop **30 centiemen**.

Voor elke kop boven de acht **30 centiemen**.

Voor elke ingespannen os of ezel **3 centiemen**.

Voor elke os of ezel ingespannen met meer dan 4 paarden **5 centiemen**.

Het tolbareel stond op Kalve aan de straat die loopt naar Kalvebrug. Met een toegeving van 500 meters aan beide kanten. Dit was waarschijnlijk om de plaatselijke boeren terwille te zijn.

De verpachting zal plaathebben bij het uitgaan van het kaarslicht en bij opbod voor de termijn van 1 jaar.

De ontvangstpaal en de lantaarens zullen door de gemeente worden geleverd. De pachter is verplicht deze voorwerpen te onderhouden en na de afloop van zijn pachttermijn de goederen aan de gemeente terug te bezorgen. De pachter moest ook nog een borgtocht geven het zij in onroerende goederen of in geld.

Dit tolrecht werd in 1865 verpacht aan Louis Temmerman, land-bouwer, voor de som van 450 frank.

De tweede tolbareel stond op Pottershoek aan de eigendom van Kinderen De Mets.

Paul Hesters

J U B I L E A 1 9 8 8

Van Kwikkelberge Gerard en Temmerman Emma, Muishoeken 7 : 15.01.1938

De Soomer Remi en Criel Martha, Axelsvaardeken 6 : 23.02.1938

Callens Albert en Vandijcke Maria, Zwaluwlaan 6 : 05.03.1938

Polfliet Cesar en Van Callenberge Palmyre, Schoolstr. 21 : 19.04.1938

Van Bastelaere Henricus en Thienpont Magdalena, Langelede 51 : 19.04.1938

Van Den Hende Jules en Marquenie Maria, Stationsstr. 79 : **10.05.1928**

De Vos Emiel en De Smet Yvonne, Molenhoek 79 : 21.05.1938

Michiels Albertus en Slowack Hortensia, Axelsvaardeken 21 : 01.07.1938

Carlier Felix en Van Hijfte Irène, Verbeuldestr. 18 : 20.07.1938

Bracke Camille en Veerman ALice, Stationsstr. 173 : 22.12.1938

AENBESTEDING

VAN EENEN

KALSTI-WEG, TE WACHTEBEKE.

Het Kollegie van **BURGEMEESTER** en **SCHEPENEN** der Gemeente Wachtebeke, Arrondissement Gent, zal op Maendag 18 Maert 1850, ten 10 ure 's morgens, in het Gemeentehuis aldaer, aanbesteden, in een Lot, aen den leegsten Bieder, by op zegel geschreven, ondergeteekende en gesloten Biedingsbiljetten en vervolgens by opbod, het Kalseiden van den Gemeente-Weg van aen het Scheidingspunt der Gemeente Moerbeke, tot aen het gescheed van Wynkel, hebbende eene lengte van 4668 meters en eene breedte van 3 meters.

Het Kohier van Lasten berust in het Gemeente-Secretariaet van Wachtebeke, alwaer eenieder er dagelyks Communicatie van kan bekomen.
Wachtebeke, den 2 Maert 1850.

Ter Ordonnantie : *De Secretaris,*
(Geteekend) **A. L. FERMONT.**

Burgemeester en Schepenen,
(Geteekend) **A. BOSSCHAERTS.**

MAURICE EN BERTHA ZIJN NIET MEER

Het is zeldzaam als er op een termijn van 1 jaar niet één of ander interessant figuur uit onze dorpsgemeenschap het tijdelijke met het eeuwige verwisselt.

Ook 1987 wilde daarop geen uitzondering maken. Op enkele dagen tijd kwamen niet meer dan twee elustere personen te overlijden. Hun volksheid, hun figuur, en niet in het minst hun manier van leven maakte hen onuitwisbaar in ons geheugen.

Op 5 november 1987 kwam na een langdurige ziekte Maurice Brijns te overlijden. Een persoon die voor de oorlog zeer actief was in de K.A.J. jeugdbeweging. Zijn meeste bekendheid verwierf hij door het beroep dat hij uitoefende **PARAPLUMAKER**.

Door ook dit oude ambacht uit te oefenen op onze illustere Safarkensmarkt en dit gedurende 10 jaar was zijn figuur zo overbekend en populair dat wij het niet kunnen nalaten hem in onze annalen voor altijd te vereeuwigen.

MAURICE OP DE SAFARKENSMARKT

gekend als Bertha Quick, geboren te Wachtebeke op 10 juli 1901 kwam zij op de gezegende leeftijd van 86 jaar te overlijden. Haar figuur eveneens op de safarkensmarkt was onmisbaar samen met haar spinnewiel gemaakt van een naaimachiene was zij het symbool van hoe men vroeger leefde en werkte op het platte land. Reeds in het begin van het heruitgeven van ons 3 maandenlijks blad hebben wij uitgebreid over haar leven en werken geschreven. Haar huldiging in Gent aan de universiteit als medewerkster bij het tot stand komen van het boek over de stroodekkers werd zeer gewaardeerd. Niet alleen Wachtebeke verliest op zijn ambachtsmarkt een waardevol figuur, in alle omliggende gemeenten waar zulk een evenement plaatsgrijpt wordt getreurd om Bertha. Alles opnoemen wat met Bertha maar enigszins in verband staat zou een tijdschrift apart vragen. Toch vonden wij het onze plicht haar heengaan hier te moeten vermelden.

Een tweede maar zeker niet minder bekend personage kreeg ook niet de genade gods om een eeuw oud te worden. Berthe Creve beter en alom

Paul Hesters

DAVIDSMEULN

Ja, vrienden, dit vers is een beetje doorspekt
van enkele woordjes uit ons dialect,
maar die kregen keurig, voor ieders gemak,
wat aanhalingstekentjes rondom hun frak.
Akkoord ? ... kom dan mee naar d'Azalealaan".
Je ziet daar een reus van een molensteen staan.
Onnodig je hersens, je geest "af te beul'n",
zijn naam staat erop : het is "Davidsemeuln".

Voor jaren stond hier nog in 't welige veld
een molen. (reeds lang zijn z'n dagen geteld)
Nu zwieren en zwaaien geen wieken meer rond :
nu ligt er asfalt waar die molen eens stond.
Lang zwoegden daarboven Victor en zijn volk,
van meel en van "blomme" zo wit als een wolk :
ze waren met loodzware zakken aan 't "zeul'n"
want 't was niet gezeverd op "Davidsemeuln".

Zat wind in de zeilen en woei 't uit " 't goe gat"
dan was er geen ruste voor wie graan bezat :
dan kwamen de boerkes van heind' en van ver,
gestouwd en geladen, "mee peerd en mee ker".
De molen, hij maalde voor mens en voor vee
tot op Pottershoekske, ... tot op Overlee.
De koeien, de kalvers, het paard en het "veul'n",
't mocht allemaal smullen van "Davidsemeuln".

Er hebben hier vroeger veel molens gestaan
en 't is er net zo als bij Davids gegaan.
Bij Hesters, bij Sliepers, De Beules, alom,
daar knarsten de stenen van rommel-de bom.
En toch, 't is die blijver aan David zijn poort
die, om zijn verleden, nog immer bekoort
want, 't kan in mijn hart nog een vonke doen "smeul'n"
van heimwee, dat steentje van "Davidsemeuln".

O ! Blijf daar nog lang aan die inrijpoort staan,
jij, tolk van 't verleden, toe, spreek ons nog aan.
We weten 't wel, 't is al zolang voorbij.
maar toch bleef herin'ring voor jou en voor mij.
Vertel ons van vroeger, ... of vond jij het erg
als kinderen stoeiden in 't zand van je berg ?
De tijd is veranderd ; 't zijn jonkers en "freul'n"
die nu zich vermeien rond "Davidsemeuln".

O. GALENS

18 mei 1987

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Overslag Dorp

Carte figurative van de prochie Wachtebeke
gedelineerd en ghemaeckt by my onderschreeven ghe-
swoorn Landmeter vanderende binnen Wachtebeke naar
de waerachtige gheschiedenis, ten verzoek van den
Heere Bewindt van Streeke van St. Petrus nevens Ghent
omme te valueren in Synne Streeke als konink- jeyden
den Grave van Walou Veranderde, de selve Carte gheschied
in conformiteit van contracte in dats 24 May 12 15
aengeghaven tuschen den Cloutere van de Byloche,
den Alteschier van St. Petrus Cloutere by Ghent en
Jens Steven van Leinghen my Lieveorde desen 24
novembere 14 15 dryghelystek Ende was onderteeken
P. De Vos met parafysche

Waarvan afschrift.
Gent 24 maart 1764
Van der Vliet
N 1 van de teide

**Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring
"OUD-WACHTEBEKE"**

15de Jaargang 2de kwartaal 1988

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Hesters, Stationstraat 165, 9070 Wachtebeke, Tel. (091) 45 04 63

DE GESCHIEDENIS VAN HET VLAS

'k heb maar een korte jeugd,
en geniet dan ook weinig vreugd.
Ik ben met mooi groen getint,
en word gewiegd door de wind.
Op mijn hoofd een blauwe kroon,
O, wat is die schoon.
Dan word ik uitgetrokken,
maar val daarom nog niet in brokken.
U moet het mij niet vragen,
ik word gereept en geslagen.

Dan werpt men mij in 't water,
zonder al die pijn, nog later.
Nadien word ik geweven,
't is om van te beven.
Als ik die slagen heb gedragen,
en als men mij heeft afgelegd
dan is mijn lot weer even slecht.
Zo is mijn leven en mijn lot,
tenslotte beland ik in het voddenkot.

Raes Alice
2 Februari 1987

REDACTIERAAD: DE MAESSCHALCK RITA, Lostraat, 31, Gent

HESTERS PAUL, Stationsstraat, 165, Wachtebeke

WAEYTENS PATRICK, Tulpenlaan, 17, Wachtebeke

TENTOONSTELLING

“ OUD OVERSLAG “

Reeds in ons vorig nummer kondigden wij eventueel een tentoonstelling aan op de wijk van de Overslag. Nu kunnen wij met zekerheid U deze blijde tijding verkondigen. In samenspraak en met de steun van het plaatselijk feestkomitee van de Overslag hebben wij besloten dat de tentoonstelling zal plaats hebben op Meifeest, zoals deze kermis het best is gekend. De openingstijden zijn voorzien op zaterdag 7 mei van 14 uur tot 19 uur en op zondag 8 mei van 10 uur tot 12 uur en van 14 uur tot 19 uur in het oude douanekantoor op de Overslag. De officiële opening zal plaats hebben op vrijdagavond de 6 mei 20 uur waarop het schepenkollege van Wachtebeke, de burgemeester van Axel en het plaatselijk feestkomitee zijn uitgenodigd.

Waarom op de Overslag ? Wij die de naam dragen van Heemkundige kring “oud Wachtebeke”, zien ons moreel verplicht ook die mensen die zich verlaten of misschien wel afgestoten voelen van de eigenlijke gemeente waartoe zij administratief behoren even in het daglicht te zetten. Zij zijn niet de mindere of de onbekende die men enkel kent van wege de schaarse bewegwijzering die aanduidt dat er ginder achter ook

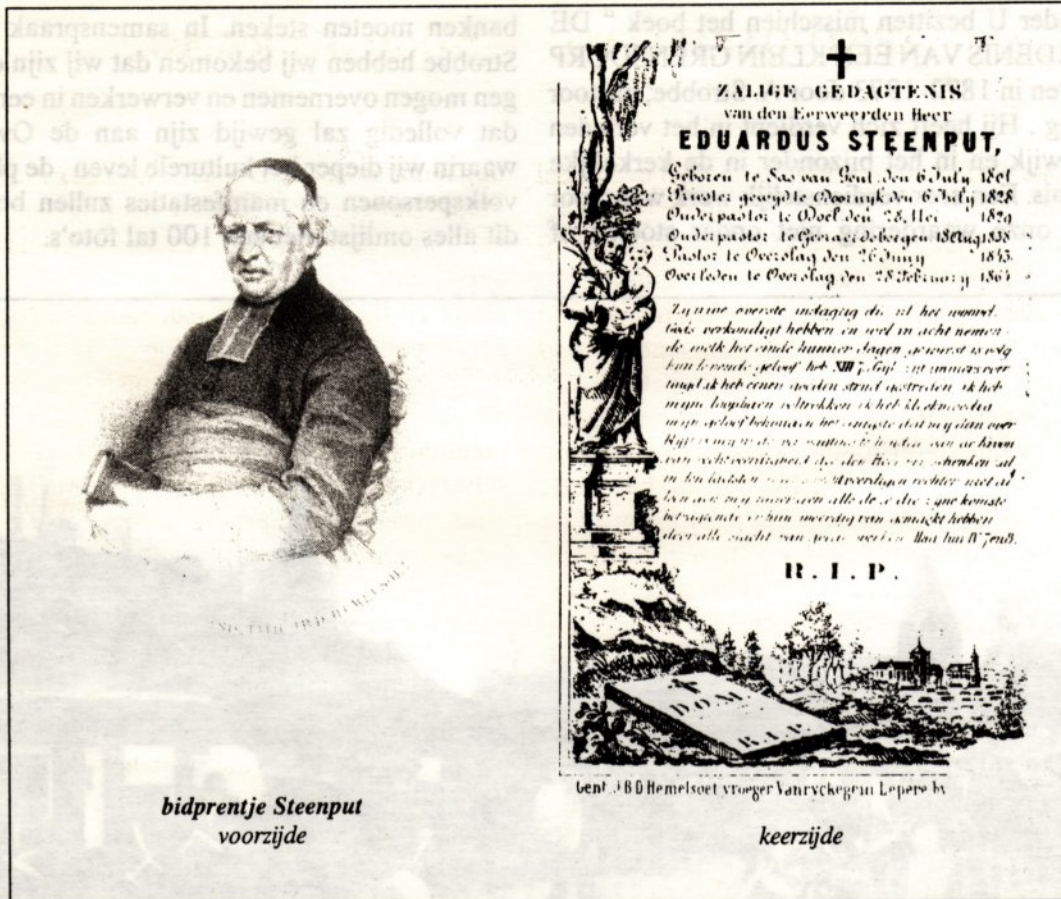
nog iemand woont. Dat deze wijk een mooi maar niet altijd vreugdevol verleden heeft gehad willen wij aantonen door middel van allerlei documentatie aangaande deze wijk.

Dank zij de hulp van verschillende instanties, maar zeker niet in het minst van de plaatselijke bevolking van deze wijk, zijn wij in de mogelijkheid gesteld zo iets te kunnen organiseren. Wij gaan hier enkele facetten belichten aangaande het sociale, geografische en cultureel leven, daar waar de bevolking geen eigenlijke grensscheiding aanvaardt maar leeft als burens onder elkaar.

Voor het geografisch materiaal konden wij rekenen op de gemeente Wachtebeke en het gemeentearchief van Axel. Oude landkaarten van de Overslag waarop alle woningen zijn ingekleurd en date-rend van 1810 en 1883 zullen U voor wat het Belgisch gedeelte betreft, verrassend doen opkijken. Ook St.-Elooi polder kunnen wij volledig ingekleurd aanschouwen en zo zien dat in 1810 nog een groot gedeelte van de polder overgeleverd was aan het water.

DE SCHUTTERS HULDIGEN HUN KAMPIOEN, reeds velen onder hen zijn niet meer.

bidprentje Steenput
voorzijde

keerzijde

Voor de Nederlandse kant konden wij een kaart gebruiken uit het archief van Axel. Zij is eveneens ingekleurd en ook hierop staan de woningen in de tijd van toen. Wij schrijven 1830. Een andere kaart geeft

ons het beeld van de weg lopende van Overslag naar Zuiddorpe met al zijn mogelijke bijzonderheden waaronder "Keyzersputte", mooi in-gekleurd doch zonder Napoleon en zijn paard, waaraan deze put zijn naam te danken heeft.

FOTO: De bende van den "DOPPER" (Willems . De Dopper , laten wij hem zo noemen, hij was bij deze naam overal gekend,hij was de voorman voor de mensen die in de polder wilden werken, zonder hem geraakte men aan geen werk. Men plukte erwten, wiede het vlas enz.....

Enkele onder U bezitten misschien het boek "DE GESCHIEDENIS VAN EEN KLEIN GRENSDORP" geschreven in 1872-1973 door A. Strobbe, pastoor te Overslag. Hij heeft zich verdiept in het verleden van deze wijk en in het bijzonder in de kerkelijke geschiedenis. Een zeer verdienstelijk werk waarvoor wij zeker onze waardering niet onder stoelen of

banken moeten steken. In samenspraak met E.H. Strobbe hebben wij bekomen dat wij zijn opzoekingen mogen overnemen en verwerken in een jaarboek dat volledig zal gewijd zijn aan de Overslag en waarin wij dieper het kulturele leven, de plaatselijke volkspersonen en manifestaties zullen behandelen, dit alles omlijst met een 100 tal foto's.

FOTO: De muziekmaatschappij met jonge krachten brengt kulturele welstand in deze wijk.

FOTO: De "Veloclub Vrij en Vlug" gesticht in 1911. Hier bij een van zijn uitstappen.

Wij willen hier toch wel enkele kulturele verenigingen aanhalen. Zij waren eens of nu nog niet weg te denken uit het dorp in het dorp.

REDERIJKERSGENOODSCHAP: Volgens De Potter en Broeckaert, gewezen geschiedschrijvers van de gemeenten in 1870, werd er door deze toneelvereniging in 1766 niet minder dan 16 maal "DEN DROEVEN ENDE ONGELUKKIGEN VAL, VAN ONZE EERSTE OUDERS ADAM EN EVA" gespeeld. Deze toneelvereniging kreeg een vervolg tussen de twee wereldoorlogen en ook daarna nog met namen zoals Fransken Laheyne, Alice Michiels, Lucien Willems, Maurice Migom, Madelein De La Ruelle, Paul Acke, René de la Ruelle (de rosten) enz.....

FOTO: Wie kent deze persoon niet ?
Toneelspeler, muzikant, een volksfiguur op den
Overslag. René De La Ruelle.

DE SINT SEBASTIAANS GILD. In 1714 zag zij het levenslicht op de wijk en heden ten dage wordt nog meer dan één boog gespannen om toch de hoofdvogel

te kunnen afschieten en zo keizer gekroond te worden. Van deze vereniging hebben wij een uitgebreid fotoarchief op de tentoonstelling.

FOTO: De Werkmanskring, foto van begin 1900. De foto is genomen aan de woning van de klompenmakerij Aers.

Nog gilden zijn geweest onder andere: Gilde van de Heilige Cornelius. Gilde van het Heilig Sacrament. Hiervan is er ook iets te zien op de tentoonstelling. De zangvereniging onder de naam "ZANG VER-EDELDT" was de voorloper van de huidige muziekmaatschappij "CONCORDIA" die ondanks

soms moeilijke tijden toch wist stand te houden en voor enkele jaren nog zeer hoge toppen scheerde in internationaal verband. Over deze maatschappij zijn tientallen foto's en andere archiefstukken te bewonderen.

FOTO: Jubileum van Victor Coone en Predentia Audenaerd.

De veloclub "VLUG EN VRIJ" was een uitloper van de muziekmaatschappij en door haar toedoen werd Meikermis geboren.

De vissersmaatschappij "DE PALINGVRIENDEN" was daar zeker op haar plaats. Menige kreek en watergang krioelden toen nog van baars en voorn zonder de paling te vergeten. Dit archief samen met

de standaard en de twee vlaggen smukken onze tentoonstelling op.

Dat alles niet van zelf ging ondervond men ook op de Overslag. Om te kunnen lezen en schrijven diende men naar school te gaan. Resultaten van dit alles zijn ook daar te bezichtigen.

FOTO: Klasfoto van de school op het Nederlandse gedeelte van Overslag. 1922.

Wie kent er nog de "WIEZE WIETERS", de voorlopers van de muziekmaatschappij. Zij verwelkomde de mannen na de hoogmis op de top 10 van de tijd van toen. Samen met de werkmanskring lachen zij U toe en roepen tijden op van leute en plezier, armoede en werken en zeker van smokkelen en stropen. Ook de periode van 14 - 18 ,de tijd dat de Overslag werkelijk in twee was gesneden door een afrastering is nog niet uit het geheugen. Kortom hier valt nog geschiedenis op te tekenen en te schrijven.

Het zou onbegonnen werk zijn U alles te vertellen, daarom kom zien op het Meifeest op de Overslag. Deze uitnodiging is voor iedereen bestemd, niet

alleen voor hen die op de Overslag wonen maar ook voor alle inwoners van Wachtebeke, leden en niet leden van onze vereniging kortweg gezegd voor alleman het zij Belg of Hollander.

Paul Hesters

**PS. VERGEET UW BRIL OF VERGROOTGLAS
NIET**

foto: DE ZANGVERENIGING TIJDENS EEN OPTOCHT.

foto: INHULDIGING VAN DE PASTOOR TE OVERSLAG, TOESPRAAK AAN DE GRENS.

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

GEBOORTEN EERSTE KWARTAAL 1988

CHALMET CEDRIC zoon van Dirk en Marleen De Smet, Kalve 62, Gent 29/12/87

VAN HYFTE TESSA dochter van Patrik en Genbrugge Anja, Meersstraat 88, Gent 31/12/87

MAES JOY dochter van Ronny en Jasmine Roers, Zwaluwlaan 19, Gent 02/01/88

DOURI RAFYK zoon van Abdelaziz en Leila Abdelquefi, Nachtegaalstraat 37, Gent 21/01/88

BAUWENS EEFJE dochter van Rudy en Carine Van Nieuwenhuize, Ramonshoek 55, Gent 25/01/88

TJAMPENS ELIZA dochter van Erik en Beatrijs Willems, Langelede 63, Gent 31/01/88

VAN ACKER JONAS zoon van Eddy en Francine Buysse, Geraniumlaan, 4 Gent 04/02/88

STRUBBE DEBORAH dochter van Erwin en Regina Spitthoff, Molenhoek 21, Soest (DBR) 11/02/88

BOMMAREZ WILLY zoon van Luc en Maria Alting, Palingstraat, 2, Gent 12/02/88

AUDENAARDE ELS dochter van Freddy en Rita Buyle, Overslag 7, Gent 12/02/88

ROEGIES MERLIENKE dochter van Didier en Isabella Doppegieter, Nachtegaalstraat 5, Gent 05/03/88

HERTOGHE SASKIA dochter van Christiaan en Christel Hanssens, Vinkenstraat 44, Gent 12/03/88

ROMBAUT MAAIKE dochter van Gino en Chiselle Blomme, Langelede 127, Gent 18/03/88

WYNGAERD KELLY dochter van Eric en Gaby Seyssens, Stationsstraat 89, Lokeren 20/03/88

WYNGAERD JELLE zoon van Eric en Gaby Seyssens, Stationsstraat, 89, Lokeren 20/03/88

VAN ISACKER YORICK zoon van Erik en Anna Marie Van Renterghem, Lijsterstraat 2, Gent 19/03/88

VAN ACKER STEVEN zoon van Ronny en Karine Criel, Walderdonk 14, Gent 25/03/88

HUWELIJKEN EERSTE KWARTAAL 1988

16/01/88

BROUWER ERIC, Europaprijslaan, 10 Zelzate.

DELLAERT KARINE, Langelede 81 Wachtebeke 23/01/88

RENIQUE FRANS, Bosstraat, 3A Wachtebeke

ROEGIEST MARTINE, Bosstraat 3A Wachtebeke

06/02/88

DEKENS DIRK, Damstraat 13 Gent

VAN HUFFEL CHRISTINE, Hoogstraat 25 Wachtebeke

26/02/88

VANDENDAELE DENIS, Stationsstraat 34 Wachtebeke

DEBLOCK ANDREA, Stationsstraat 34 Wachtebeke 17/03/88

DEKEYSER LUC, Hoogstraat 18 Wachtebeke
CREVE VERONIQUE, Rozenlaan 15 Wachtebeke

24/03/88

DE MEESTER MARIO, Spreeuwstraat 19 Wachtebeke

MOERMAN GERARDINE, Spreeuwstraat 19 Wachtebeke

OVERLIJDENS EERSTE KWARTAAL 1988

Wachtebeke 02/01/88

BRUGGEMAN GERMANA 78j. Wed. Seghers Emiel, Molenhoek, 5
Gent 08/01/88

KAESSEN YVONNA 86j. Echtg. Vogel Marinus, Meersstraat, 31
Gent 16/01/88

DE COCK LEONIE 90j. ongehuwd, Meersstraat, 31
Gent 17/01/88

CORNELIS MARIE 82j. Wed; Drieche Robertus, Meersstraat, 31
Gent 22/01/88

VAN NIEUWENHUYZE MARTHA 85j. Wed De Letter Eduard, Meersstraat, 31
Wachtebeke 31/01/88

BRUGGEMAN JOZEFINA 86j. Echtg. Van Kerkhove, Leo Bosstraat, 2
Wachtebeke 02/02/88

TESSELY LEON 83j Wed. Vervaeet Magdalena, Meersstraat, 31
Wachtebeke 04/02/88

MESTRUM YVONNE 78j. ongehuwd, Meersstraat, 31
Gent 11/02/88

DE WEVER ALFONS 45j. Echtg. Gyselinck Gabrielle, Langelede, 103
Zelzate 10/02/88

LEFEBURE LAURE 8 maand, ongehuwd, St Elooi polder, 18

Wachtebeke 24/02/88

L'ECLUSE RAYMOND 68j. ongehuwd,
Godshuisstraat, 13
Gent 28/02/88

ROSSEEL ROSALIA 72j. Wed. Van de Voorde
Achiël, Meersstraat, 31
Gent 05/03/88

DE SCHUYTER ACHILLES 82j. Wed. Hillaert
Jeanne, Meersstraat, 31
Wachtebeke 10/03/88

VAN RENTERGHEM ACHILLES 83j. Wed.
Delaruelle, Magdalena, Bovenhoek, 33
Wachtebeke 11/03/88

LANDUYT ANDREAS 59j. echtg. Van der Gracht
Ludovica, Stationsstraat, 129
Zoersel 15/03/88

VLEYMINCKX MARIA 76j. wed. Boggijn
Corneel, Meersstraat, 31
Wachtebeke 18/03/88

DE MEY HELENA 82j. wed. Staelens Petrus,
Godshuisstraat, 13

Gent 19/03/88

VAN ASSEL GERMANA 78j. echtg. Vervaeke
Ludovicus, Meersstraat, 31
Gent 22/03/88

VERHULST ANNEMIEKEN 23j. ongehuwd
Verbeulestraat, 13
Wachtebeke 25/03/88

MARQUENIE RENE 78j. Wed. Van Giels Maria
Godshuisstraat, 13
Wachtebeke 27/03/88

DE GRONCKEL GERMANA 73j. echtg. Van
Hoecke Maurits, Stationsstraat, 174

In het eerste kwartaal van 1988 waren er 40 personen die zich kwamen vestigen op onze gemeente terwijl er eveneens 40 personen onze gemeente verlieten. In onze gemeente verhuisden 24 personen.

DE EENZAAMHEID

De eenzaamheid kan zwaar wegen,
daar kan een mens niet tegen.

Een beetje gezelschap doet zo goed,
dat geeft weer nieuwe moed.

De dagen worden kort, de nachten lang,
dat maakt een beetje bang.

En als het gezelschap is heengegaan,
kom je weer alleen te staan.

Dan sluit je de deur,
en alles heeft weer een andere kleur.

6 september 1986

Raes Alice

VITAL

Beste lezers en lezeressen, in een heemkundig blad hoort ge zoveel vertellen over dingen die vroeger bestonden. Daarom wil ik U zeker dit gedichtje niet onthouden dat reeds van in de jaren '30 bestaat. Het handelt over een van onze voornaamste dorpsfiguren waarover ge zeker al hebt gehoord, maar dat ge misschien niet hebt gekend. 't Gaat hier over "Vitalleke Van Doorselaer". Dat persoontje, een goelevatorje dat niet zo jong meer was, maar hier in Wachtebeke de klucht van ons theater was, en deftig langs de straat kon defileren in "kontekletser" en met zijn hoedje op.

VITAL

Kijk, ge zult me niet geloven
als ik 't u vertellen ga ;
durf 'k mij op de straat riskeren
elkeen kijkt en loert me na.
En ik hoor dan, onbescheiden,
(vraag en antwoord bij mekaar)
heel mijn boekskes openleggen,
doch 'k ben fier, geloof me maar.

REFREIN . Wie is die opgesmukte jonker ?

't Is VITAL.

Die ferme baas, die fijne pronker ?

't Is VITAL.

Gelijk waar men ook gaat,
naar plein of markt of straat
naar kermis of naar bal.
het kent hem al :

"VITAL"

Als het in ons Wabeeks dorpje
feest is of iets naar die zin,
kan ik ook mij niet weerhouden
en dan kom ik voor de pin :
uitgeborsteld lijk een vinke,
hoed en col en smoking aan ;
'k weet dat alle lieve meisjes
taat'rend aan de deur gaan staan :

REFREIN.

Ja, ze konden mij in Brussel
toch een klein plezierke doen,
en hun dienaar eens gedenken
met het lot van een miljoen.
Wel, ze zouden 't aan mijn pluimen
vast en zeker zien "mijn dziel".
'k Reed erom met "Tsjaantjes kerre",
'k kwam terug per aut'mobiel.

REFREIN.

O.GALENS

Wie waren uw voorouders?

In de vorige toelichtingen die wij gaven voor onze familievorsers moesten wij ons nog niet begeven naar archieven. Men kon alles nog vinden in het gemeentehuis, bij de familie of bij de notaris. Ook de taal en het schrift leverden nog niet zoveel moeilijkheden op. Daar komt nu wel wat verandering in. Wanneer wij nu toch al een kleine honderd jaar gevorderd zijn in onze familiegeschiedenis en de microbe ons reeds goed te pakken heeft zal dit nog een grotere stimulans zijn om de nu relatieve moeilijkheden te helpen doorworstelen. De archieven die wij reeds doorlopen hebben noemen wij het nieuw archief en gaan vanaf 1795 tot op heden. Al wat ouder is noemen wij het oud archief, dit bevindt zich meestal in stads- of rijksarchieven.

Om alles niet zo maar door elkaar te halen zullen wij ons nu beperken tot het archief van de kerk, zijnde doop, trouw en begrafenisregisters. Ik zeg wel degelijk doop, trouw en begrafenis. Het is niet zoals in de burgerlijke registers waar men spreekt van geboorte, overlijden en huwelijk. Voor de kerk telt alleen de doop en deze viel niet altijd samen met de geboortedatum. Vroeger was het wel de gewoonte zo snel mogelijk na de geboorte het kind te laten dopen, in vele gevallen was dit dezelfde dag. Langer dan 3 dagen werd in normale gevallen niet gewacht om het kind te laten dopen. Tegenwoordig wordt niet zo nauw meer gekeken, men neemt soms maanden de tijd om de nieuw geborene in de religieuze gemeenschap te laten inschrijven. Wat men in de burgerlijke registers aantekent als huwelijk tekent men in de kerk aan als trouw, dit voor 1795, hierbij valt weinig verschil te onderscheiden wat betreft de datum, toch

over de inhoud van zo een huwelijksakte zullen wij het straks hebben. Voor wat het overlijden betreft zien wij hetzelfde als bij de geboorten, hier telt de dag van de begraafing niet, wel de dag van het overlijden. Toen ook trachtte men de overledene zo snel mogelijk te begraven kwestie van geen nodeloos risico te nemen betreffende ziekten. Zo mag men aannemen dat de overledene binnen de twee dagen na het overlijden ter aarde werd besteld met uitzondering van bepaalde dagen waarop volgens de wetten van de kerk niet mocht begraven worden. Waar zijn deze boeken nu te vinden?

De meeste van deze boeken bevinden zich in het rijksarchief te Gent in het Geraardduivelsteen, sommige zijn nog te vinden op de plaatselijke gemeentehuizen zoals deze van Zelzate. Zij liggen nog in het plaatselijk archief maar ook in het rijksarchief bevindt zich een afschrift van deze documenten. Wanneer U nu voor het eerst zo een boek open doet zult U er niet veel wijzer van worden. In het rijksarchief zelf zijn deze boeken zelfs niet meer ter inzage, alles is daar op microfilm gezet, dit kan U alleen aflezen door middel van een beeldscherm. Vooraleer men de eigenlijke akten, hetzij op microfilm het zij in het gemeentehuis in het boek zelf inkijkt, willen wij wel vermelden dat op deze registers alfabetische tafels zijn gemaakt waarin het gemakkelijker zoeken is en waarin men een beter overzicht heeft over al de namen die er in vermeld staan. De kerkelijke registers van Wachtebeke vatten aan in 1614 tot op heden en dit voor begrafenissen, doop en trouw.

Zij bevinden zich zoals gezegd in het Rijksarchief in het Gerardduivelsteen te Gent. Zij lopen echter maar tot ongeveer 1865. De daarna volgende boeken bevinden zich bij de pastoor, hier op onze gemeente. In 1884 is door toedoen van een rondschriven vanwege de staat aan alle gemeenten de plicht opgelegd om deze oude registers te laten klapperen. Dit vanaf hun beginperiode tot midden 1795.

Dit was om opzoeken betreffende erfenissen, getuigschriften en andere zaken waarvoor persoonbewijzen nodig waren deels te vergemakkelijken. Weinig ambtenaren kenden toen nog latijn of konden het lezen. Deze zaak is voor ons, genealogen, een zeer goede zaak geweest, zodat wij nu veel gemakkelijker onze familienamen kunnen terug vinden. Dat niet alles heilig is, bewijzen ook die registers. Regelmatig komen wij bij onze geschiedkundige opzoeken tegen dat pastoors op de vingers getikt worden van het bisdom omdat zij de registers niet goed of onvoldoende bijhouden. Zij waren zelf ook maar mensen van vlees en bloed. Ook de woelige tijden waarin toen geleefd werd speelden daarin een rol. Eén van deze perioden hebben wij zelf even vergeleken. Het is de tijd van Napoleon Bonaparte, de man die de burgerlijke boeken van geboorte,

huwelijk en overlijden in voege bracht.

In de beginne volgden de mensen het ordewoord van de keizer niet op. Zij bleven trouw aan het kerkelijk gezag. Door een vergelijking van de registers van de burgerlijke stand, het zij het overlijdensregister hebben wij uit het register van de kerk nog 60 overlijdens meer gevonden. Dit is voor de periode van 1795 tot 1805. Dit alles zetten wij momenteel op papier zodat wij dit euvel, voor Wachtebeke wel te verstaan oplossen.

Er is echter nog een tweede zaak en dit betreft de wijk Overslag. Deze wijk bezat en bezit op dit ogenblik afzonderlijke boeken voor wat betreft de kerk. Voor het Belgisch gedeelte na 1795 verwijzen wij naar Wachtebeke. Voor het Nederlandse gedeelte van de wijk moeten wij verwijzen naar het gemeentearchief van Axel, dit vanaf 1795.

Voor wat nu de periode voor 1795 aangaat, zijn er wel enkele moeilijkheden. Vooreerst bestaan er op het ogenblik officieel geen klappers op deze registers. De officiële registers bevinden zich gedeeltelijk te Gent in het rijksarchief en het andere deel te Axel in Nederland. De oudste boeken dateren van 1636.

De moeilijkheid is hier dat er voor verschillende wijken of dorpen één en dezelfde pastoor was aangesteld.

Overslag, Koewacht, Kruisstraat, Zuiddorpe en St.-Elooiopolder kwamen zo onder eenzelfde kerkelijk gezag te liggen. Wij spreken dan nog niet van de verschillende fort en over de protestanten. Doch dank zij het monnikenwerk van Mr. Kuipers, archivaris te Sas van Gent, voorzien wij dat alles zal

getranscribeerd zijn tegen de volgende winter. Alles zal verwerkt worden met de computer zodat wij een volledige klapper van al deze wijken zullen tot stand brengen. Zijn voor het ogenblik reeds gedaan:

Overslag, volledig; doop en huwelijk Zuiddorpe; doop en huwelijk Koewacht en St.-Elooiopolder volledig. In het totaal is daar zeker en vast reeds 5 jaar aan gewerkt.

U moet wel weten dat deze drie wijken zeer nauw verbonden waren met elkaar. Voor onze andere omliggende gemeenten kunnen wij het volgende vermelden:

Moerbeke-Waas, daar bevindt zich alles in het rijksarchief. Er ontbreekt echter wel een kleine periode door een brand in de kerk in de jaren 1680. Hetzelfde zonder de brand kan men zeggen van Zaffelare en St.-Kruis-Winkel. Daar zijn ook klappers op die registers. Voor Zelzate kan men de registers nog raadplegen in het gemeentehuis zelf. Overslag (Nederland) hebben wij reeds vermeld. Voor Westdorpe is het probleem nog groter, daar bezit men geen boeken, deze zijn vernield door een kerkbrand tijdens de laatste oorlog. Voor de burgerlijke boeken met men op het archief te Sas van Gent zijn.

Wij geven hier nu van de drie verschillende soorten akten een voorbeeld. Zij komen uit de boeken van St.-Elooiopolder. Deze bevinden zich in het archief te Axel. Zij zijn volledig uitgeschreven en worden op het ogenblik in de computer verwerkt.

Decima octava february 1789 Praesentis Legationis
tertio Proclamati Contraxerunt matrimonium
Ferdinandus Benedictus Misseghers filius Philippi
viduus Mariae Catharinae Weedaes Tutor sine arti-
cu Zuiddorpe et Maria Magdalena De Groene
filiu Antonii ex legitima inodo degenit. In
territorio de aduende testes fuerunt Augustinus
D'hort Colonus degenis In Zuiddorpe et Joana
Reijmans degenis In Wachtebeke uxor Tutoris.
quod attestat F. Sigismundus Andriani
Ferdinandus Benedictus Misseghers
Pec est Signatura + sponsa nuditatit scribere
Augustinus D'hort Joana Reijmans

HUWELIJSAKTE:

Vertaling: 18 februari 1783 verschenen voor mij na de drie wettelijke geboden de verloofden Ferdinandus Benedictus Misseghers zoon van Philippus weduwnaar van Maria Catharina Weemaes schoenmaker (was in Zuiddorpe) en Maria Magdalena De Groene dochter van Antonius ex IJzendijke, nu wonende in Overslag territorium van Assenede. Getuigen waren Augustinus D'Hert landbouwer in Zuiddorpe en Joanna Heymans wonend te Wachtebeke, echt. van een (den) schoenmaker. Ik bevestig

Fr. Sigismundus Anseeuw. Ferdinandus Benedictus Misseghers. Dit is het handteken X verloofde (bruid niet kunnende schrijven)

Augustinus D' Hert

Joanna Heymans

Dit is wel een uitzonderlijke akte omdat er zeer veel gegevens vermeld staan. Voor 1780 komen niet zoveel gegevens voor. Men beperkt zich enkel tot de namen van de bruid en bruidegom en de getuigen met de datum er bij.

1782
2. Abis Baptizandi Petronellam filiam legitimam Jacobi
Thomae ex Wachtebeke et Catharinae Rousson, ex Overslag,
Quae in Overslag degentium, natus. Terti hora undecima
Vesp. ex f. l. b. Susceptores fuerunt Francus Verbust et
et Petronella van Mele in nostra civitate degentes.
Fr. Dominicus De Backer Missionarius
Jacobus Thomas
Francis Verbust
Hec est signatura + manu, ne scientis scribere

DOOPAKTE:

Vertaling: 1782-2-10 maand gedoopt Petronella wettige dochter van Jacobus Thomas ex Wachtebeke en Catharina Rousson ex Overslag beide wonend: in genoemde Overslag, geboren gisteren 11 uur 's avonds, burgers. Getuigen waren Franciscus Verbust en Petronella van Mele in onze gemeente wonende,

Frater Dominicus De Backer, Missionaris. Franciscus Verbust, Deze handtekening + meter niet kunnende schrijven.

Dit is het meest voorkomende stramien van een doopakte, deze vindt men terug vanaf 1616 voor Wachtebeke en van 1663 voor Overslag.

Decimâ nonâ Decembri Anno Milleſimo Septingentesimo 53
 octogesimo Sexlo hora Decimâ matutina, hinc in Wachtebeke
 Henricus van Gassen, ex St. Egidii Kerk, Filius Joannis Antonii
 et Joannae Catharinae Roels, aetatis sua anno quinq. to et vigesima
 prima de consensu Patris Sepultus in Cimiterio De Overslag
 1786 Fr. Dominicus De Backer Missionarius

BEGRAVINGSAKTE:

Vertaling: 19 December 1786 10 uur in de morgen
 overleden in Wachtebeke Henricus van Gassen ex St
 Egidius Waas zoon van Joannes Antonius en Joanna
 Catharina Roels 1/4 jaar 21 met concent van den

pastoor begraven kerkhof Overslag Frater Domini-
 cus De Backer Missionaris

Paul Hesters

Wachtebeekse Beeldekens

Uit Onze Kinderjaren

KERMIS IN 'T STRATE

Ons geld slonk als sneeuw voor de zon. Dus eerst nog maar wat rondtoeren op de kermis zonder iets uit te geven, wilden wij niet met hangende pootjes binnen het half uur thuis staan. Bij de schommel van Sander daar was altijd wel wat te zien en als het meezat konden wij daar soms geld vinden. Zelf heb ik maar een paar keren in zo een bootje gezeten, kwestie dat ik altijd aardige gevoelens kreeg in mijn buik en ook omdat ik niet snugger genoeg was om zo iets in beweging te zetten. Om het professioneel te doen moest men zijn tippen van de voeten in de gaten steken in de zijkant van de boot, kwestie van niet te verschuiven terwijl men dat ding trachtte in beweging te brengen. Oudere jongens stonden dan met wat onzedige blikken de meisjes aan te gapen terwijl wij meer oog hadden op de stoere mannen die elkaar trachtten te overbluffen om zo hoog mogelijk te komen en zo in de kijker te lopen. Onder het geluid van een orgel kliefdde de bootjes door de lucht met hier en daar bij de omstaanders een gestamel van "die is zot zeker". Aldra werd door de uitbater er de rem wat op gezet door de boot te laten wrijven op een sleepplank. Een scheepsbel kondigde het einde aan van een vlucht in de ruimte. Het velomeuleken, dat was voor de allerkleinsten, daar waren wij al te groot voor en voor het schietkraam waren wij te klein. Ge ziet, het moest nog passen ook! De drukte nam toe. Op diverse liggende wippen werd er geschoten. Allerlei vreemdsoortige namen werden geroepen: gouden pijl, Noorwegen, cambrinus enz..dit waren alle namen van schuttersverenigingen die op toer moesten schieten. Mannen met de muts waarvan de klep naar de nek stond gedraaid en een lederen band aan de pols droegen, laveerden van de ene cafe naar de andere. Het wapen of liever gezegd de boog die zij gebruikten was nog een uit de oertijd. Alle Amerikaanse en andere "bogens" die men nu gebruikt waren uit den boze. Men moest zich nog verdedigen met een houten boog, een ordinaire pees, pure mankracht en een valkenoog. Ging het dan nog mis, dan werd dit alles uitgelegd bij wat gerstenat en zwoer men dat het bij het volgend schot wel raak zou zijn.

Het kaartspel werd ook hier niet verwaarloosd. Den piekbol en den pietjesbak waren zaken waarop menig pint bier werd verspeeld. Ook de muzikale tint

FOTO: Hier naast Laura De Geest, beter gekend als Laura Puts naar de naam van wijlen haar man. Reeds 42 jaar houdt zij café "SPORTWERELD" draaiende in de Stationsstraat.

mocht niet ontbreken. Onze drie traditionele muziekmaatschappijen bliezen op toer een serenade aan de deur van het estaminet om dan met spoed wat koel vocht achterover te kappen. Bij Louise Segers zaten twee speelmannen, allee vrouwen. Dat waren er twee van Winkel, de één speelde accordeon en de andere zat aan het slagwerk. Een walsken, marsken of polkaatje werd uit de benen geperst. Werkelijk dit was kermis in de eigenlijke betekenis van het woord. Wat ook bij de kermis hoorde was dat het geld op geraakte en wij de aftocht moesten blazen omdat wij uitgeput waren en omdat onze maag ook gevoelens van onrust liet voelen. Aan het laatste was nog wel wat te doen maar het eerste konden wij vergeten.

"A ge zijt al terug, ulder geld is op zeker" dat waren de eerste woorden welke wij te horen kregen. Het was toch geen avance om daar dieper op in te gaan en zo vonden wij het wijselijk om van onderwerp te veranderen. "Ma, ik heb honger zulle" mijn woorden zochten zich een weg door een rookwalm die de keuken vulde. Als een echo kwam "nog een paar minuten en dan kunde gulder eerst eten". Het was ook niet zo groot bij ons thuis, en met al die visite waaruit wel een of ander verhaal kwam dat niet katholiek genoeg was voor kinderoren was het voor elkeen gemakkelijker dat wij eerst konden eten.

FOTO: Hector Van Doorselaar bij zijn jubelê van 50 jaar schutter in het lokaal van cafe "SPORTWERELD" in de Stationsstraat.

Het eten was van de bovenste plank en traditioneel voor onze gewoonte hier op de gemeente. Zelfgebakken melkbrood, zelfgebakken frikandon met kriecken en fruit uit dozen. Het smekken en het slurpen van het fruitsap bracht een afwisseling in de stilte aan tafel. Wij begonnen zelfs vlooienspel te spelen met krickpitten, kwestie van wat anders te doen. Dit duurde niet lang of wij werden tot de orde geroepen. Het was hier kwestie van op de kortst mogelijke tijd zoveel mogelijk te eten, het was alle dagen geen kermis. Wie niet waagt, niet wint en wij begonnen te vissen naar nog wat pree, het was nu of nooit. Zij zullen ons waarschijnlijk nog een uurtje kwijt gewild hebben van de plaats waar alles van vroeger en nu nog even bovengehaald werd. Ge ziet, nooit opgeven, hier was nog iets op te rapen. Het was wel niet zoveel dat wij nog overuren zouden moeten maken op de kermis om alles op te krijgen maar toch het bracht weer gerammel in onze broekzak. Om 7 uur thuis, ge hebt het gehoord hé, en dak ulder nie moe komen halen. Ja, ja en de volgende ja klonk reeds in de buitenlucht voor de vogels, de weg naar de statie lag vrij. Nog wat rondslechteren van het

draaimoleken naar het schietkraam, van de schommel naar de schutters. Er waren er reeds die met een dubbele tong begonnen te spreken en hun tegenslagen nog wat luider en met meer gebaren trachten te verantwoorden. De tijd vloog snel. Het gevoel dat het tijd was om naar huis te gaan, met de zekerheid dat de kermis voor ons, kinderen, was afgelopen, brak aan. Nog een wasbeurt van onze Lokerense brand op onze voeten, opgelopen door het sleepvoeten in het zand op het statieplein en de plaktoestanden aan ons gezicht en op onze handen maakte van ons terug (uiterlijk) witte engeltjes. De radio werd op wat meer decibels gedraaid zodat wij hem op straat konden horen waar wij, gezeten op een stoel, met lede ogen ons laatste beeld van statiekermis mochten aanschouwen. De vorige kindergeneratie stapte al dan niet met het lief op weg naar de danstent waar zij hun liefde of andere verlangens in den half deemster aan de tegenpartij trachten te verkondigen. En wij, dromen van een volgende kermis. Nog 3 maanden en het was jaarmarkt!

Paul Hesters

Verantwoordelijk uitgever :
Paul HESTERS
Stationsstraat 165
9070 Wachtebeke

HEEMKUNDIGE KRING

«OUD WACHTEBEKE»

Carte figurative van de prochie Wachtebeke
gedelineerd en ghemerkt by my onderschreeven ghe-
noemde Landmeter residentende binnen Wachtebeke, naar
de waerachtighe gheschiedenheit van verstaen van Ewre
Heere Deputat van Alkmaar van St. Petrus overensghent
omme te valideren in Synen Bancken als konincen, jegens
den Grave van Walou Verreder: de zelve Carte ghesigebert
in conformiteit van contracte in date 24 May 1519
aenghegaven tusschen den Coudere van de Byschope,
als Wapenheer van St. Petrus Clauwere by Ghent, en
Jens Steven van Idoghem my l'ecrivain, desen 14
novembre 1614 d'rijckelustich. Enne van onderteekend
De Vos met partypke

Wapen van Alkmaar 11.
Carte 25 maart 1866

Handwritten signature
H. van der Wijk

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

15de Jaargang 3de kwartaal 1988

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke, Tel. (091) 45 04 63

WAARDE HEEMLEDEN

Met gerechtvaardigde fierheid en vreugde mogen wij vaststellen dat onze Heemkundige Kring dezer dagen terug volop in de schijnwerpers staat.

Niet alleen hebben wij op 14 Augustus onze alomgeprezen Saffarkensmarkt waar het volk zich kan verdringen van de Smishoek tot op het plein om de ambachtslieden aan het werk te zien, mee te doen aan de diverse volksspelen of zich te laven aan de talrijke eet- en drink kramen. De vluggen kunnen aan onze eigen stand wellicht Wachtebeekse Spekken kopen en als attractie hebben wij een „houten schoppen-maker“ aan het werk.

De week nadien staan wij paraat voor het „Ambachtelijk Weekend in het Waasland“ op 20 & 21 augustus. Onze Heemkring, die de Wachtebeekse deelneming patroneert, heeft zijn tenten opgeslagen in „Davidsemeuln“. Men kan er het secure werk van Dhr. Coollen bewonderen die miniatuurboten bouwt, er is een reliëfschilder doende en er worden pralines gemaakt op ambachtelijke wijze. De kollektie oude koetsen van Urbain Van de Voorde staat te pronk op de binnenkoer en binnenskamers de miniatuurmolens van Guido Hesters. In Davidsemeuln kan men zich te goed doen aan Wachtebeekse Vlaaien en Augustijn. Omdat de nieuwe baan naar Kaive die dag ingehuldigd wordt, rijdt er, door de zorgen van het Gemeentebestuur, gratis een paardentram af en aan van Kalve over Molenhoek naar Davidsemeuln en terug langs Molenstraat. Voor wachtbeke nemen ook het museum „Moervaartstede“ van ons achtbaar lid Georges De Laender en het befaamde palingrestaurant 't Leeken op de Langelede deel aan het ambachtelijk weekend. Omdat het de bedoeling van deze grootse organi-

satie is, dat zoveel mogelijk mensen de vele attracties op de uitgestippelde routes zouden bezoeken is er een boek uitgegeven waarin alle 6 de trajecten omstandig zijn beschreven. Het boek is bij mij te koop aan de dumpingprijs van 50 frank, echt de moeite waard. In de 129 bladzijden worden de stuk voor stuk bezienswaardige tochten uiteengezet, van Sint-Niklaas uit naar Wachtebeke, Kieldrecht, Temse, Lokeren enz... Onder impuls van de Gewestelijke V.V.V. en de stad Sint-Niklaas is het nu het 9e jaar dat dit weekend, dat vele duizenden bezoekers trekt, wordt ingericht. Het voornaamste feit van deze dagen is echter de bekroning van het werk van onze ondervoorzitter Paul Hesters. Inderdaad, aan onze vriend Paul werd onlangs de provinciale prijs voor volkskunde toegekend voor zijn boek over de klompenmakerij. Dat 'n jaarboek van onze Heemkundige Kring met zo'n voorname prijs bekroond wordt stemt ons met fierheid en wij trekken binnenkort met het voltallig bestuur „fier als een gieter“ naar de universiteitsaula om Paul te assisteren bij de ontvangst van deze prijs uit handen van de heer gouverneur. Reeds menigmaal mochten wij de lof verkondigen van onze onvermoeibare schrijver maar zo'n verermerking stelt hem nu ten voorbeeld aan gans de provincie. Wij zijn er uitermate fier op en met U allen kan ik slechts welgemeend zeggen. Proficiat Paul ... en doe zo voort tot heil en genoegen van onze talrijke ledenschare.

Cesar DAVID
Kringvoorzitter

REDACTIERAAD: DE MAESSCHALCK RITA, Lostraat, 31, Gent

HESTERS PAUL, Stationsstraat, 165, Wachtebeke

WAEYTENS PATRICK, Tulpenlaan, 17, Wachtebeke

EEN KRUIDENIERSWINKEL OP DE WIJK VAN DE „LANGELEDE”

Op 27 september 1788 overleed te Wachtebeke op 38 jarige leeftijd Pietermelle Haeck, dochter van Pieter en Livyne Comelia Van Hijfte. Haar echtgenoot Jacobus van Hunne (Himme), zoon van Jan en Joosine Gillis, bleef achter met de zorg over twee minderjarige kinderen.

Overeenkomstig de geldende wetten werd een staat van goed (inboedelinventaris) opgemaakt van wat de beide echtgenoten bezaten. Daarnaast werd Livinus Haeck, broer van de overledene, aangesteld als voogd mateneel over de beide weesjes: Livyne Marie geboren op 15/7/1783 en Angelina geboren op 11/2/1786.

Voor haar huwelijk was Pietermelle inwonende dienstmeid ten huize van haar toekomstige echtgenoot, op de wijk van de Langelede. De woning bestond uit: „een keucken, een achterhuys, een voutcamerken, een kelder, een (beste) camer en een wijnckel”. Onderzoek in de landboeken van Wachtebeke geven aan dat deze winkel gelegen was tussen de N49 (All) en de Catharinastraat, daar waar nu de winkel is van André Dellaert.

De inventaris zet in met de beschrijving van de goederen in de winkel:

- 400 paer houten schoenen.
- vijf dosijnen heybessems, 5 dosijnen berckenbessems.
- 5 steenen solferstecken, een alf vat azijn.
- een boecqweyt blomstande met een weynigh daer in zijnde blomme en gord.
- 5 en alf ponden rauw wasch.
- de gebrande en ongebrande caffè boonen.
- vier ijdel graensacken.
- 15 lijne broecken, ses ellen baey in twee lappen.
- 4 en alf paar socken.
- elf swijngels en paellepels.
- alle d' olie met de standen en wiecken.
- alle het roggen en huysbacken brooden met mastellen.
- 2 caffè mollekens, calissiehout.
- alle de spellen, twijn, saeyette, hemde knopkens, lind, rijkoorden.
- speelkaarten, taback, rookersgereedschappen.
- metaelen mortier en stamper.
- alle de hameldonck (stijfsel), sirope en reys met de standen.
- vier standekens met taerwebblomme, meel, suycers en corinten.
- eenige fouille en kruidnoten.
- suiker, candys, thé en gemaelle caffè met de bos-sen.
- alle het aerdewerck.
- alle de thenen, blecken en houten maeten en trachters.
- alle de manden, met eenige eyers.
- dry schaelen met essenaers en gewichten.
- alle de zeepe, nagels, roete keirsens, mostaert, kweire.
- saut en siropstande, blauwel en schietsaat.

De bovenstaande goederen werden geschat op 43.8.9. (43 ponden-8 schellingen-9grooten).

Buiten de inkomsten van de kruidenierswinkel verdiende Jacobus van Himme nog een aardige stuiver bij aan de „taillie van slaghout”, afkomstig uit verschillende „eecken capbosschen”.

De onderstaande bossen werden verworven tijdens het huwelijk van Jacobus met Pietermelle.

- „Brallekens stede”, groot 400 R.
- 49e beloop nr. 11 + 19, groot 1699 R.
- aen de dijkput aen de sluyze, groot 300 R.
- aen de grooten dijkput paelende aen de wooninghe der auder bursche, groot 400 R.
- „De Wauter” groot 358 R.
- „Jan Geersstick” (Akkerstraat), groot 500 R.
- „Meirschstick”, groot 400 R.
- „Buysken”, groot 250 R.

Uit de inventaris blijkt verder dat het echtpaar Van Himme-Haeck goed hun brood verdienden. Ter illustratie hiervan het volgende:

In de keuken vinden we naast het kook- en haardgerief nog een „fusique” en „den canariëvogel met de muyte”. In de (beste) kamer waren de pronkstukken „een staende horlogie met houten kasse, twee lijnwaet cassens, bureel, orgelken en eenige histoire en kerckboeken”.

De ganse inboedel, verhoogd met enkele uitstaande tegoeden, werd tesamen geschat op 272.19.5.9, na aftrek van enkele rekeningen die nog betaald moesten worden bleef er een batig saldo over van 175.11.3.9, (175 ponden 11 schellingen 3 grooten 9 deniers).

Werner DE CONINCK

DIE KONIJNTJES BIJ MADAME VAN DAMME

In het mooie burgershuis, midden in ons dorp, waar nu dokter Van Parijs zijn praktijk uitoefent en, nog voor korte tijd dokter Hosten, vanaf 1947 zijn beste jaren aan de zieken heeft gewijd, woonde reeds vele jaren de weduwe van onze vroegere notaris, Madame Van Damme. Het zou wel overbodig zijn die goede, bejaarde dame aan onze Wachtebeekse mensen te willen voorstellen. Zovelen onder ons hebben haar zo goed gekend: altijd gemoedelijk, zacht en vriendelijk voor en tegenover iedereen, steeds bereid om goed te doen waar het in haar macht lag. Wie zou zich niet meer herinneren al het goede dat zij deed (zelf kinderloos) voor al die kleine pagadders en jonge moeders in het bloeiende „kinderwelzijn of „Kinderheil” waarvan zij de medestichtster was. En dan nog al die andere zaken, ongeweten en ongekend, waar zij in stilte hulp en steun heeft gebracht. Op haar paste zeker het getuigenis „dat haar linkerhand niet moest weten wat haar rechter gaf”.

Welnu, over deze dame is het dat we vandaag één en ander willen vertellen.

Ge moeten weten, haar mooie woning heeft in de loop van de jaren meer dan een grondige beurt gekregen om aangepast te blijven aan onze moderne tijden en behoeften. Vooral de achterkant heeft zeker een ander uitzicht gekregen. Er zal daar, kadastraal, wel niet zoveel aan veranderd zijn, maar een beetje opsmuk telt ook mee. Achter het woonhuis lag toen een betrekkelijk grote siertuin die we, met onze moderne ogen, wel iets fraaier zouden gewenst hebben. Die bestond voor een groot deel uit een weelderig grasplein (wij zouden dat nu een „pelouse” noemen, dat klinkt misschien veel schoner). Er stonden ook, goed geordend, een massa bomen en sierstruiken die aan het geheel een niet alledaags cachet gaven. Dat gras op die pelouse groeide dat het een lust was maar in die tijd was er, zelfs bij de burgerij, geen sprake van een grasmaaier (of van een tondeuse om het eens op zijn Wabeeks te zeggen). Maar daar was wel iets op gevonden. Madame had een werkmans in dienst, een gestuikte, bejaarde vent, die zich als tuinman goed uit de slag wist te trekken. „Vientje” Velleman heb ik hem altijd horen noemen. Vientje vond ook zijn bezigheid in een lochting die daar naast het grasplein lag. Maar voor dat gras had hij enkele koeien uit de buurt weten te mobiliseren, die ten gepasten tijde op het grasplein hun buik mochten dik eten.

Dat gebeurde dan natuurlijk onder waakzame controle. Die beesten graasden dat zo profijtig en kort af dat geen man met een zeis het zou verbeterd hebben. Zij waren nog dankbaar ook, die koeikens, want, als gechronometreerd, plakten ze hier en daar iets naar beneen dat aan heel de pelouse subiet een ander uitzicht gaf, tot ergernis van madame maar tot vreugde van Vientje.

Die kwam dan als de bliksem voor de pinnen met zijn eenoorsmand, die zij hier bij ons terecht een strontkorf

noemen. Een schop had hij niet nodig: dat was in een draai en een keer opgelost met zijn „vijf geboden” en, 't was nog goed tegen de reumatiek ook, wist Vientje als commentaar. Daarmee trok hij fluks naar zijn groententuin, want daar maakte hij ook een erepunt van: alles wat hij daar kweekte mocht door iedereen gezien worden. Het eigendom van Madame paalde daar ergens, over een tamelijke afstand, aan de hof van het klooster. Daar stonden allerlei prachtige bomen, bijna allemaal verschillende, de trots van pastoor Camerman, ook directeur van 't klooster. Die had zelfs enkele bomen aangeplant en ze van hun naam voorzien. Men kon gerust van een fijn arboretum spreken. Maar de haag die beide eigendommen scheidde moet zeker betere tijden gekend hebben. Ze was zeer... poreus en hier en daar vertoonde ze zelfs grote gaten. Hoe dat kwam, dat vraag je best aan Bertha Seynaeve, die „deed toen de was” bij madam. Die weet er over te praten hoe er sommigen waren die, om de weg van de Meersstraat naar 't dorp in te korten, niet over die haag maar erdoor klawierden als ze tijd wilden winnen of een speciale opdracht in 't dorp te vervullen hadden.

Aan die haag paalde ook de moestuin waar Vientje met hart en zieleken voor leefde en zijn groentekes bemoeiderde.

Komt hij mij daar niet, op een vroege voormiddag, en met hangende pootjes bij Madame terecht. Hij had het al een paar dagen vermoed, maar nu was hij er zeker van: zijn schone jonge erwten, zijn malse worteltjes, ze waren allemaal door de wilde konijnen afgevreten.

En hier en daar was de grond omgewoeld, en daar krioelede 't overal van die vuile, stinkende konijnepillekens. Vientje zijn kot zat al vol met knuppels, slagijzers, en al 't vergif dat de apotheker van Zelzate in zijn winkel had.

De moed was hem in de schoenen gezonken. Madame had waarlijk deernis met de sukkelaar maar ze beloofde hem dat ze daar toch iets op zou vinden. En 't duurde zelfs niet lang eer ze er iets op gevonden had. Maar ze beseft niet, 't arme schaap, hoezeer ze daar, die keer, bij de duivel is te biechte geweest.

Maar nu vraag ik toch aan iedereen die dit leest, deze laatstgeopperde uitdrukking... FIGUURLIJK te willen opnemen, want er zou anders zeker voor mij wat zwaaien...

Zij is namelijk ten rade gegaan bij Pastoor Camerman, die toevallig die dag bij haar zijn moest om over één of ander parochiaal werk te praten. Als ze hem deze droeve zaak vertelde, - van die stoute konijntjes en alle bijkomende miserie, zat de sloeber te glunderen en zijn oogjes, die wel valkenoogjes leken onder zijn borstelige wenkbrouwen, twinkelden van ingehouden pret.

Toch liet hij het niet blijken en hij wist Madame te bepraten dat ze dat toch zo zwaar niet mocht nemen.

„Jazeker, 't was niet aangenaam als uw groentetuin zo gepluimd werd door die stoute langoortjes, maar als wij eens goed nadachten over 't geluk dat we hadden om hier zo op de buiten, in de vrije natuur te mogen wonen met al die vogeltjes rondom ons, in boom en struik, met bieken en bloemen en dartele konijntjes rondom ons in 't groene grasland, mochten wij ons Heerken toch wel danken dat we van al het moois onbekommerd mogen genieten, vind je niet? En pikken die vogeltjes soms al een paar bessen mee, of peuzelen die stoute konijntjes al eens een worteltje op, dat weegt toch niet op tegen al het aangename dat die lieve diertjes ons daarvoor in de plaats geven... Nee, ware ik in uw plaats, ik liet ze daar naar hartelust maar voortstoeien. En dat schenteventen zal allemaal maar zijn tijdje duren. Ge zult zien, ze zullen wel gemanierder worden en hun buikje ook al eens elders gaan vullen. 't Goede mens had tegen die argumenten al zeer weinig in te brengen en ze nam zich voor Vientje aan te raden een beetje geduld te hebben mat dat vraatzuchtig dievenvolkje.

En inderdaad, van dan af scheen de vraatzucht van die lieve diertjes allengskens te verminderen en 't scheen dat hun aantal ook wat slonk, want er kwamen er niet zoveel meer peuzelen in het lochtinkske. Toch viel het Vientje op dat sedertdien, Meneer Pastoor in die mooie na-jaaismorgenden, die wegel langs de kloosterhaag verkoos om heel devoot en vroom te komen brevieren in de stille omgeving. En 't viel ook op dat hij, tussendoor, veel belangstelling scheen te stellen in die plaatsen waar de haag, langs onder, grote gaten vertoonde. Vien, die ook niet van „ginder” was, had al een keer weten te bemerken dat daar, tussen 't onkruid, iets metaalachtig glinsterde alsof er daar strikjes (stropjes) stonden. Maar

daar peinsde hij 't zijne van en hij hield het wijselijk voor zich.

Op een zoele septemberdag (Bertha had de was geslagen) zaten Madame en Bertha in die gezellige, lange achterkeuken, smakelijk te genieten van een kopje aromige vrouwentroost want, als Madame tevreden was over iemand wist ze dat op een passende manier te belonen. Almeteens hoorden ze daarbuiten een doffe knal, gevolgd door een rinkelend geluid ('t was zoiets als een belleke, weet Bertha er nog over te vertellen). Ze vonden daar niet zoveel erg in en dronken hun bakje verder tot op de bodem leeg. Maar als ze kort daarop, weer zo'n knal hoorden met datzelfde bellekeslawijt erbij, ging Bertha toch maar eens buiten loeren. Op 't eerste gezicht viel er daar niet zo veel te zien. Maar toch... er stond daarbuiten ergens een emmer (of één of andere blikken doos misschien), maar wat lag er daar naast. Ronde ballekens waren het die daar lagen. Nee, geen konijnenkeutelkes, ze waren kleiner en ze blonken een beetje in 't licht.

Er was iemand die dadelijk begreep waarmee ze te doen had en van waar en van wie die dingetjes moesten komen. Maar die hield ook, zeer wijselijk haar mening voor zich, ze wist nu toch vanwaar dat bellemuziekske gekomen was.

En verder? ... 't gebeurde nog wel eens dat er een enkel koolblaadje werd opgepeuzeld, maar de wijze woorden van Meneer Pastoor werden inderdaad bewaarheid:

„DAT SCHENTEVENTEN VAN DIE BEESTJES ZAL ALLEMAAL MAAR EEN TIJDJE DUREN.”

O. GALENS

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

GEBOORTEN TWEEDE KWARTAAL 1988

JACQUES DIDIER L.F.J. zoon van Louis en Anny Steeno, Molenhoek 71 A,
Gent 29/03/88
VAN ACKER JILL dochter van Peter en Conny Thys, Lobelialaan 5,
Gent 06/04/88
DE VEIRMAN VINCENT E. zoon van Rudy en Nadine Chaves Daguiar, Walderdonk 93,
Gent 12/04/88
VAN BAMBOST JERNEY J.W. dochter van Erik en Rosette Van Hove, Gladiolenlaan 2,
Gent 19/04/88
VAN HOLLE JOERI G.E. zoon van Philippe en Hilde Blondeel, Overslag 72,
Eeklo 19/04/88
ALESSANDRINO SOFIE J.A.E. dochter van Vincenzo en Caroline Bruyninkcx, Spechtstraat 12,
Gent 12/04/88
DE LA RUELLE MARIO zoon van Annie De La Ruelle, IJsvogelstraat 4,
Gent 29/04/88
FERKET MARIEKE dochter van Renaat en Hilde Carnoy, Schoolstraat 15,
Eeklo 04/88
VAN NIEULAND SEVERINE C.A. dochter van Rudy en Martine De Coninck, Molenhoek 28,
Gent 13/05/88
DE WITTE LIEFKE M.J. dochter van Renaat en Maria Persyn, Langelede 125,
Gent 13/05/88
AELBRECHT TIM zoon van Jos en Carine De Bruyne, Molenstraat 18,
Dendermonde 16/05/88
DEKEYSER INEKE dochter van Luc en Veronique Creve, Rozenlaan 15,
Gent 18/05/88
VAN DE SYPT LIEN M.A. dochter van Lieven en Lieve Vercruysse, Dorp 94,
Gent 27/05/88
VERBIEST VICKY dochter van Dirk en Sabina Argio-
las, Spreeuwstraat 21,
Gent 09/06/88
COENE ELS dochter van Frank en Marleen De Mets, Stationsstraat 41,
Gent 13/06/88
ROBYN CEDERIC zoon van Eddy en Linda Van Pach-
terbeke, Oudeburgse Sluis 3,
Lokeren 13/06/88
COLPAERT STIJN zoon van André en Noella On-
genaë, Warande 28,
Gent 15/06/88

PARDAENS KIM dochter van Yvan en Carine Van De Walle, Walderdonk, 79,
Gent 20/06/88
DE CALUWE KIMBERLEY dochter van Marc en Fabiana De La Ruelle, Overslag, 43,
Gent 0/06/88

HUWELIJKEN TWEEDE KWARTAAL 1988

08/04/88
VAN DE VOORDE GUIDO, Ramonshoek 63, Wachte-
beke
DE SMET NICOLE, Ramonshoek 63, Wachtebeke
15/04/88
GOENSE JOHANNES C.L., Rode Sluisweg 7, Over-
slag Nederland
DE BRUYNE MARTINE C.L., Langelede 166,
Wachtebeke
06/05/88
CLAEYSSENS DANNY R.M., Schildekenstraat 56,
Evergem
HEMERS KATHLEEN M.J.W., Vieruitersten 13,
Wachtebeke
06/05/88
VAN DER GUCHT DANNY, Sint-Franciesdijk 32,
Wachtebeke
OOSTERHOF LAMBERTA, Sas van Gent, Nederland
13/05/88
DE SCHEPPER MICHEL S.G.G., Molenstraat 14,
Wachtebeke
VAN DE WALLE AN E.L., Melkerijstraat 22, Wachte-
beke
20/05/88
DE WILDE PATRIK S.F., Wachtebekesteenweg 22,
Moerbeke-Waas
LIEVENS NANCY D.W., Verbeulestraat 1, Wachte-
beke
25/05/88
GARCET WIM F.M.J., Molenstraat 54, Wachtebeke
VANDE VELDE MARTINE R., Molenstraat 54,
Wachtebeke
03/06/88
VAN GRIMBERGHE RUDIE J.B., Hazelarenstraat 68,
Koewacht, Nederland
VAN ACKER CAROLINE C.M., Overslagdijk 50,
Wachtebeke
03/06/88
DE BRUYCKER DIEDERIK J.A., Heilig Bloedstraat
14, Gent
COLPAERT MARTINE G.H., Brandstraat 10, Wach-
tebeke
10.06.88

DEMUYTER WALTER R., Langelede 14, Wachtebeke
 CASSIER ANNICK M.E., Langelede 14, Wachtebeke 17/06/88
 BAUWENS MARC P. B., Sint-Kruis-Winkeldorp 37, Gent
 DE PAUW TANIA M.F., Begonialaan 7, Wachtebeke 29/06/88
 BERGMANS CLAUDE M.H.E., J. Cardijnlaan 35, Gent
 DE CLERCQ PATRICIA R.M., Mezenstraat 3, Wachtebeke

OVERLIJDENS TWEEDE KWARTAAL 1988

Gent 03/04/88
 TROCH POLYDORE 82j. echtg. d'Angelo Maria, Spechtstraat 19
 Wachtebeke 07/04/88
 WEYN EUGENIA 91j. wed. De Waegemaeker Gustaaf, Godshuisstraat 13
 Wachtebeke 14/04/88
 VERLACKT FRANS 92j. wedn. Bracke Stephanie, Sint-Franciesdijk 26
 Gent 18/04/88
 WAUTERS GEORGES 57j. echtg. Poppe Suzanna, Sint-Elooipolder 21
 Wachtebeke 26/04/88

DE WINNE PIETER 82j. wedn. Verbanck Clotildis, Vinkenstraat 46
 Lokeren 30/04/88
 DIERICK GERMAIN 87j. wedn. Van Hende Germania, Meersstraat 31
 Gent 29/04/88
 BAERS MARIA 80j. wed. Duquet Alfons, Meersstraat 31
 Gent 08/05/88
 VAN LAERE KAREL LODEWIJK 67j. echtg. De La Ruelle Magdalena, Spoorwegstraat 6
 Gent 31/05/88
 BALTHAU PETRUS 80j. wedn. Bruggeman Irena, Axelsvaardeken 64
 Gent 28/05/88
 PIERS JULIANUS 87j. echtg. Wardeworth Constance, Meersstraat 31
 Gent 09/06/88
 VERPLANCKE RICHARD 89j. wedn. De Bruyckere Suzanna, Dorp 58
 Wachtebeke 16/06/88
 DE WULF GABRIELLA 91j. ongehuwd, Meersstraat 31
 Wachtebeke 22/06/88
 HESTERS GUSTAAF 83j. ongehuwd Molenhoek 76
 Gent 28/06/88
 DE MAESSCHALCK OSWALD 89j. echtg. De Colvenaer Margarita, Peene 32

EDITORIAAL

- * Onze tentoonstelling op Overslag kende een dermate succes dat wij ons verplicht zien deze tentoonstelling te hernemen op Wachtebeke jaarmarkt. Daarom willen wij langs deze weg berichten aan hen die materiaal ter beschikking hebben gesteld dat wij dit nog even in bewaring houden tot na de tentoonstelling. U zult wel begrijpen dat wij de drie maanden voorbereiding die deze tentoonstelling vooraf gingen willen uitsparen. Ook onze tijd is beperkt. Mochten er nog personen zijn die fotomateriaal hebben dat dienstig kan zijn voor onze tentoonstelling die nemen dan liefst contact op met de verantwoordelijke uitgever van dit blad.
- * Velen onder U hebben de tentoonstelling op Overslag gezien en konden daar ook het archief van de visserclub van Overslag bewonderen met de twee vlaggen, de standaard en stichtingsboek. Dit alles werd ter beschikking gesteld door Eugene

de Vos van Overslag. Hiermee heeft hij het ganse archief dat in zijn bezit was overgedragen aan de heemkundige kring aangezien de vereniging zelf niet meer bestaat. Wij als vereniging die de geschiedenis van ons dorp hoog in ons vaandel dragen zullen dan ook zorg dragen dat dit alles voor onze nakomelingen bewaard blijft. Het is altijd ter inzage mits afspraak. Mocht er op Overslag een gelijkaardige ernstige vereniging van vissers terug in het leven geroepen worden dan stellen wij natuurlijk dit materiaal terug ter beschikking.

- * Mochten er nog personen zijn die materiaal van verenigingen in hun bezit hebben en dit willen overdragen aan ons dan kunnen zij zich altijd wenden tot Paul Hesters. Hun materiaal dat zij overdragen zal altijd vermeld worden in ons blad zodat iedereen weet waar die bepaalde archieven of voorwerpen te vinden zijn.

ONZE DORSERS

De tijd stond ook toen niet stil (zie foto op het voorblad). Het was een revolutie op het platte land. De dierlijke PK werd vervangen door de mechanische PK. Op de foto kleven wij het jaartal 1923. Het was één der eerste elektrische motoren op onze gemeente welke gebruikt werd om landbouwmachines aan te drijven.

Op de foto kunt U zien hoe die motor een kleine dorsmachine aandrijft. De zelfde motor werd gebruikt voor het aandrijven van een strosnijmachine, een windmolen en het aandrijven van een aalpompe.

Dit gebeuren vond plaats bij de familie Verdurmen in de Groenstraat te Wachtebeke. Wij herkennen de volgende personen op de foto (van links naar rechts) Emiel Verdurmen, Leonie Schaut, Cyriel Himschoot, Domien de Mey, Theophiel de Gronckel, Marie Alexander, Leon Verdurmen en Omer Verdurmen.

Wij willen toch even blijven stilstaan bij het dorsen van het graan., iets waar de gewone sterveling en de kinderen van tegenwoordig geen weet meer van hebben.

Voor hen zijn de pikdorsers zo normaal en alledaags alsof het altijd heeft bestaan.

Doch onze derde leeftijders, gerekend vanaf 45 jaar en ouder, kunnen beter dan wie ook zich nog de vroegere taferelen voorstellen. Wij willen nu niet terug grijpen tot de préhistorie maar nemen de draad op waar de VLEGEL, wel te verstaan als werktuig zijn intrede doet. Vooraleer dit werktuig ter hulp werd geroepen waren er toch al enkele bewerkingen nodig geweest om het stro met graan en al in de schuur te krijgen.

Na de zaai van het graan werd alles in Gods handen

gegeven in de hoop dat hij dit graan zou laten ontkiemen om zo te kunnen zorgen voor het voedsel voor mens en dier. Hiervoor werden soms meerdere ommegangen verricht met de daarbij horende wijdingen.

Met de hulp van de mens voor het wieden, tegenwoordig sproeien, werd het onkruid zoveel mogelijk uit het opschietende gewas gehouden.

De weergoden zouden de rest wel doen, het zij ten goede of ten kwade. Wie met 21 juli de pik niet in het koren had geslagen was geen boer. Het geelgouden koren werd toen nog met de pik af gedaan terwijl de binder of bindster de schoven vastbond. De kinderen moesten de afgebroken korenaren verzamelen. Dit alles gebeurde liefst onder een brandende zomerzon waarbij men de rode zakdoek met bolletjes in de hals knoopte of er vier knopen in legde en hem zo gebruikte als muts tegen de priemende zonnestralen.

Later kwamen dan de machines die getrokken werden door paarden.

Hiermede werd het graan afgereden. Doch het binden met de hand was hierbij nog noodzakelijk. Het pikken van de hoeken en de gangen om de machine voor de eerste keer te laten rijden was nog een noodzaak. Ook het afdoen op de plaatsen waar de oogst door de weersomstandigheden was neer gevallen diende nog met de pik te gebeuren.

Nog later werden de pikbinders in dienst genomen en reed men de oogst af waarna hij met dezelfde machine direct werd samengebonden. Het bindersberoep was aan het wegwijnen.

FOTO: Graan dorsen met de vlegel. Demonstratie Stockmans hoeve.

Daarna werd de oogst in statige rijen gestuikt. Dit was om de zon toe te laten het laatste levensvocht uit de stengel en graan te verwijderen. Ondertussen werd tussen de gestuikte graangewassen de grond omgeploegd om de winterrapen te kunnen zaaien.

Wanneer de weerman gunstig gezind was werd enkele weken nadien het gedroogde graangewas van het veld gehaald en opgeslagen om tijdens de winter of in de stille seizoenen gedorsen te worden.

Bij kleine keuterboerkens werd de oogst opgeslagen in de gewone schuur. In de polder gebruikte men de grote veldschuren welke men hier en daar nu nog kan vinden. Ook werd bij gebrek aan gesloten ruimte het graangewas samen gezet in OPPERS. Dit gebeurde meestal op een zelfde plein om later bij het dorsen de machine niet te ver te moeten verplaatsen.

Tijdens de winter of bij noodzaak aan graan voor de dieren werd er gedorsen. De dorsvloer lag meestal midden in de schuur. Zo kon men vanop de schelf het koren op de dorsvloer werpen.

In sommige gevallen werden de schoven eerst geselsd. Dit bestond uit het kloppen van de korenaren tegen een hard voorwerp zoals een paal of een plank. Daarna werd de laatste korrel graan er uit geklopt met de vlegel. Anderen begonnen vanaf het begin met de vlegel. Met een ritmische slag werd het graan uit de aren geklopt, soms met 3 à 4 man tegelijk. Iemand die het ritme verloor klopte onvermijdelijk op de andere zijn vlegel. De dorsvloer bestond meestal uit klei dit om de slag te breken en het kwetsen van het graan te verminderen.

Iemand die iets moderner ingespannen was had een kleine dorsmachine. In den beginne werd zij aangedreven door mankracht, daarna door een manège. Dit was

een groot tandrad dat buiten in het center was vastgemaakt in de grond. Door middel van een paard of een koppel paarden werd dit tandwiel rondgedraaid. Op zijn beurt dreef het groot tandrad een klein tandrad aan waaraan een cardan was gekoppeld die over de grond naar de schuur liep waar hij de dorsmachine in beweging zette.

De schoven werden op de dorsmachine geworpen. Daar sneed men de banden door die tijdens het oogsten rond de bussels waren gebonden. Dit gebeurde met een speciale sikkel. Wanneer het gedorsen stro uit de dorsmachine kwam werd dit terug met de hand samengebonden en terug op de schelf opgeslagen tot wanneer men het nodig had voor strooisel of eten voor de dieren. Door deze pak stro boven de stallen waren de dieren beschermd tegen de koude tijdens de winter.

Het kaf werd opgevangen en diende om de matrassen te vullen en als voedsel voor de dieren.

In de dorsmachine werd ook gedeeltelijk het graan van de afval gescheiden. De verdere scheiding gebeurde in een zeef (wan) of in een wadmolen. Verschillende soorten zeefden werden gebruikt naargelang het soort graan dat moest gezuiverd worden.

Toen ook reeds waren er loonwerkers die met een stoommachine de dorskast aandreven (zie foto). Dan werd iedereen opgetrommeld om mee te helpen de oogst te dorsen. „DORSKASSEN” zo noemde men ze bij ons. Dit omwille van de grote houten kast waarin de dorsmechaniek zat. De dorskast werd naast de opper gereden. Zo kon men gemakkelijk de schoven op de machine werpen. Daar stonden 2 man die de schoven moesten juist leggen en de banden doorsnijden.

FOTO: Dorsen door aandrijving met paardenmanège. Demonstratie Stockmanshoeve.

In den beginne was het gemakkelijk voor diegene die op de opper stond. Hij had de schoven maar naar beneden te smijten op de dorskast. Doch hoe meer de opper slonk hoe lastiger het werd.

Ondertussen dreef een grote platte riem de mechaniek aan.

Regematig moesten er andere zakken aan de graanschuiwen gehangen worden. Het graan werd hier volledig gezuiverd. Zo bekwam men ook zakken met afval dat meestal bestond uit onkruidzaad.

Meestal werd achter de machine een binder gemonteerd die het gedorsen stro samen bond. Zo zette men een stromijt naast de dorskast of vervoerde het stro naar de veldschuur of schelf.

Langs een grote buis werd het kaf weggeblazen.

Een ideale toestand voor mensen die gevoelig waren aan stof. Het grote moment voor ons, kinderen, was aangebroken. Er bleef nog een 30 à 40 cm van de opper over die zij aan het dorsen waren. De schade aangericht door muizen of ratten werd reeds goed zichtbaar. De hond(en) werden er bij gehaald. Wij kregen een stuk of een schop. En nu maar wachten tot het eerste beest zich liet zien. Het was van, hier en daar nog een... De honden vlogen in 't rond en wij !!! bang. Ik weet het niet juist meer maar wij trachtten onze schrik weg te steken door te slaan en te roepen.

Dra kwam het onderste van de opper in het zicht. Dit bestond meestal uit samengebonden mutsaards dit om het grondvocht van het stro te scheiden. De eerste opper was gedorsen. Er werd nu even halt gehouden om de stofferige kelen wat te bevochtigen. Zelfgemaakte cider was de ideale drank bij zulke werkzaamheden.

Dat alles een evolutie heeft doorgemaakt kunnen wij zelf aanschouwen.

De eigenlijke revolutie gebeurde bij de opkomst van de pikdorser. Alhoewel in onze streken niet alle gronden en akkers zich tot zo iets leenden. De drassige grond, de kleine oppervlakte en de kleine opritten waren toch zaken die de vooruitgang wat hebben afgeremd. Dit in vergelijking bij de polders.

Om dit te illustreren zie ik nog altijd hoe een pikdorser zich vast reed in de polder aan de Papdijk te Wachtebeke. En dit terwijl zeker 50 landbouwers stonden toe te kijken. Het was een half mislukte demonstratierit. Men hoorde toen van „ge ziet wel dat nie alles es he, 'k zal moar blijven doen gelijk daddek geweun benne enz...”.

Ondertussen zijn de tijden omgedraaid. Nu blijft men stil staan voor een veld met gestuikte schoven of daar waar een boer het zou proberen zelf nog wat graangewassen af te doen. Allé waarom laat hij de combiné (zo wordt dat tuig hier bij ons genoemd) niet komen? Hetzelfde gebeurt wanneer men nog een agrariër met paard en ploeg zijn land ziet bewerken. Gelukkig zijn er hier op onze gemeente nog van die typische boerkens die van geen ophouden weten en waar iedereen nog naar toe kijkt. Zij zijn een levende legende in het landschap.

Om terug te komen op de dorsmachine. Iedereen kon zich wel een vlegel permitteren maar een dorskast dat was wat anders.

Zo waren er toch enkelen die zich gespecialiseerd hadden in het dorsen. Verscheidene onder hen zijn niet meer. Maar toch willen wij ze hier één voor één in het daglicht plaatsen en ze geven waarop zij recht hebben in ons dorpsleven.

FOTO: Eerste pikdorser te Wachtebeke, De Keyser Gustaaf, 1959.

DORSERS: MISSEGHERS

Wij willen hier in deze hoofding geen voornamen gebruiken omdat het dorsen wat zij deden een team werk was. Met zijn drie runden zij de karwei.

Als oudste Gustaaf, geboren in 1883 en gehuwd met Marie Goethals.

August, geboren in 1887 bleef jonkman en Arthur, geboren in 1896 huwde met Marie Chalmet.

Bij hun thuis hadden zij zelf een kleine dorskast welke zij voor eigen gebruik aanwendden. In 1935 zagen zij brood in het loondorsen en kochten een dorskast merk „CLAES” samen met de aandrijfgroep van het zelfde merk. Zij werd afgeleverd op de statie en deed haar eerste rit van de statie naar de Walderdonk waar de drie broers woonden.

Ook hier was reeds een binder bij welke het stro na het dorsen terug in bussels bond. Na de oorlog werd er een

andere machine aangeschaft ditmaal een „SMET REYNS” samen met een traktor zodat zij konden mee wedijveren met de concurrentie.

Slechts één van hen had nakomelingen met name Arthur. Hier werden 3 kinderen geboren: Leon, Georges en Marcella. Geen van hen zette de stap van hun ouders verder in het landbouwbedrijf. Alleen Georges baat nu een bloemisterij uit in de Spoorwegstraat te Wachtebeke.

Ook hier ging alles een terugloop kennen einde van de jaren 50.

De dorsmachine werd van de hand gedaan en staat momenteel in het museum waar eens de Stockmanshoeve was te Sijsele. Zij wacht daar om verkocht en overgebracht te worden naar een ander museum.

FOTO: Misseghers Gustaaf

FOTO: Misseghers Arthur

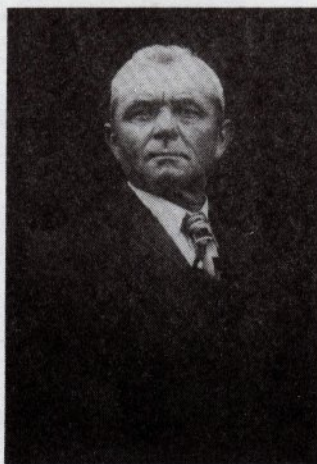

FOTO: Misseghers August zittend op de boerekar, achter hem 2 oppers waarvan, zichtbaar, de eerste is gedekt om het inrengen te vermijden.

DORSERS: VAN BOUCHAUTE

Ook hier was een klein familiebedrijf uitgebaat door Gustaaf, Petrus en Alma van Bouchaute.

Gustaaf, geboren in 1891 was de oudste en de enige die in het huwelijk trad en dit met Martha Roeland.

Petrus, geboren in 1893 bleef jonkman, evenals zijn zuster Alma die geboren werd in 1899. Rond 1930 spanden zij zich in om loondorsers te worden, dit met een dorsmachine Smet Reyns en een aandrijfgroep van het zelfde merk.

Hun thuishaven was gelegen op de Walderdonk op de boerderij die nu ligt voorbij de garage Van Megroot op dezelfde wijk.

Tijdens de oorlog waren er ook allerlei administratieve verplichtingen. Zo moest men officieel! opgeven voor

wie, wat en hoeveel zij dorsten.

Na de oorlog 40-45 werd er een andere machine aangeschaft.

Ditmaal een autodorsmachine. Zo spaarde men een paard uit om het materiaal nodig om te dorsten ter plaatse te brengen.

Ook werd er een ander aandrijfgroep gekocht van het merk „CARELS”. Nog later schafte men zich een traktor aan die kon gebruikt worden voor aandrijving van de dorsmachine.

De afbouw werd ook in de jaren 1955-60 een feit. De machine bleef nog enkele jaren op het erf voor eigen gebruik tot uiteindelijk ook zij de plaats moest ruimen en verdween in de tijd van toen.

FOTO: Tijdens de oorlog werden er regelmatig Gentse weeskinderen opgevangen op het erf. Wij zien ze hier bij het dorsten.

FOTO: Gustaaf van Bouchoute aan het pikken

FOTO: Petrus en Alma van Bouchaute tijdens hun welverdiende oude dag op het ouderlijk erf.

DORSERS: DE KEYSER

Zij waren de enige die na de oorlog 40-45 nog als dorsers startten. Kamiel woonde toen op de Vieruitersten (nu Hoogstraat).

Hij startte samen met zijn broer Gustaaf, die woonde op de Dorpvaart te Moerbeke-Waas.

Kamiel had twee zonen. Gustaaf en Willy en Gustaaf in Moerbeke had één zoon Jan en één dochter.

Hun nakomelingen wisten met hun kracht geen blijf. Om deze wat te temperen werd bij het landbouwbedrijf dat zij reeds uitbaatten gedeeltelijk overgeschakeld op loonwerk.

Een traktor merk MAN en een dorskast KOBEL & BOHM, een zelfbinder en een ploeg en men kon starten.

Er was werk voor hen in alle seizoenen. In de winter dorsen, in het voor- en najaar ploegen en in de zomer de oogst afrijden.

Hun mannelijke krachten waren des avonds der mate gedaald dat zij nog weinig schade konden aanrichten. Met grote vloeken en nonde djus werd bij tegenslag het euvel verholpen. Het was pompen of verzuipen, men volgde de trend. In 1959 kocht men een pikdorser. Ditmaal alleen de familie Dekeyser uit de Hoogstraat. Jan Dekeyser, zoon van Gust uit Moerbeke zag het voor bekeken en trok naar de fabriek.

De dorsmachine had zijn meeste diensten bewezen. Dit werk werd geleidelijk aan (noodgedwongen) afgebouwd. De dorskast werd uiteindelijk gesloopt en omgebouwd als wagen.

FOTO: Dorskast tijdens het dorsen.

FOTO: De haver wordt afgereden met de zelfbinder en vervolgens gestuikt.

FOTO: Op weg naar de klant.

DIE KO DORSER: ALFONS HESTERS DAMME

Ook hij zou na zijn huwelijk, met Adriana de Vos in 1937, zijn zuur verdiende centen samenleggen en zich een dorskast merk „Smet Reyns” aanschaffen. Hij moest toch ergens zijn jonge krachten aan kwijt geraken. Deze machine werd aangedreven door een motorgroep van het zelfde merk. Van in den beginne was er een binder aan de dorskast gemonteerd. Van in het begin werd de aandrijfgroep en de dorskast met de vletselijke paardekracht op het werkerterrein gebracht. Later werd deze groep zodanig omgebouwd door mechaniker Antheunis uit de Groenstraat dat deze zich op zijn eigen kracht kon verplaatsen. Men had een aandrijving op de wielen geplaatst en er een stuurinrichting op gemonteerd.

Daarmee spaarde men een paard uit.

In 1943 werd hun enig kind Zoé geboren. Na de oorlog in 1945 schafte hij zich een tweede dorskast aan. Dit was een kombiné. Aandrijving voor dorsen en rijden, binder en dorskast waren een stuk, men noemde dat dan ook een autodorsmachine.

Hij zette 2 man aan de oudste dorskast, zij trokken dus

van boer naar boer terwijl hij, alleen met zijn autodorsmachine de karwei klaarde. Kort na het aanschaffen van de tweede dorskast werd de eerste aandrijfgroep vervangen door een traktor merk „ZETOR”.

Nog was men niet aan het einde. In 1953 werd er overgegaan op een nog grotere dorskast. Zij verwerkte ongeveer evenveel als de twee vorige samen. Maar ja, de tijd vliegt snel. Ook voor dit bedrijf want bij de komst van de eerste pikdorser op de gemeente in 1959 was de terugloop niet te stoppen. In 1961 werd er voor het laatst gedorsen en werd de arbeid volledig toegespitst op het landbouwbedrijf.

De schoonzoon Valeer Vermeulen kwam nog een handje toesteken en zo konden Alfons en Adriana zich laten uitbollen.

Niets belette de kranige Alfons, beter gekend als „FOONE DERE” samen met zijn vrouw in 1987 hun gouden jubilé te vieren.

Het mag gezegd zijn, zij kunnen gerust 15 à 20 jaar zeuren in hun ouderdom.

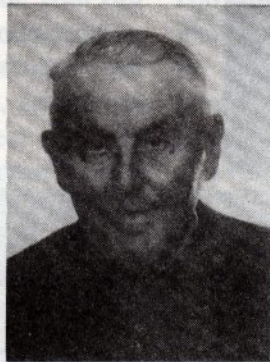

FOTO: Alfons Hesters, al 30 jaar hetzelfde gezicht.

DORSER: CYRIEL DE SMET

Reeds van thuis uit zat Cyriel in de dorsersstiel. Kort na de oorlog 14-18 trokken Cyriel met zijn vader - zij woonden toen te Moerbeke-Waas - als loondorser rond. In 1928 huwde Cyriel dan met Romanie Vercauterén. Hij kocht een stuk land op de Papdijk en bouwde er een huis op en installeerde zich van toen af als landbouwer en loondorser op Wachtebeke.

Vanaf 1928 trok hij dus rond met een dorswagen. Alle zaken nodig om te dorsen zoals, de dorsmachine, een motorgroep op benzine van 15 PK die op een wagen stond gemonteerd werden met de paarden ter plaatse gebracht. Later werd er nog een binder aan toegevoegd. Op benzine dorsen was vrij kostelijk. Men schafte zich later een dieselgroep aan zodat de kosten konden gedrukt worden en de winsten stegen. Ook hier werd eerst per kg gedorsen en later per uur. Na de oorlog in 1945 schafte men zich een traktor aan. Deze moest dienen om te dorsen en om het materiaal ter plaatse te brengen. Ook hier werden nakomelingen geboren met

name André, Roger, René, Willy, Marcel en Maria. Bij het overlijden van zijn echtgenote hertrouwde Cyriel met Elodia Jessoirens. Vier van hen volgden gedeeltelijk hun vaders voetspoor. André werd landbouwer en was nog een hulp thuis, Willy nam de taak van zijn vader over en bestuurt nu een groot machinepark als loonwerker, Marcel is eveneens loonwerker terwijl Maria gehuwd is met Aimé Van den Hende, eveneens loonwerker.

Roger werd fabrieksarbeider en vestigde zich te Sint-Niklaas terwijl René zich op het wegvervoer worp en zijn brood verdiende te Brussel.

In 1959, in het zelfde jaar als dorsers De Keyzer schafte Cyriel zich een pikdorser aan. Hierdoor was de terugloop van het dorsen met de dorskast ingezet. Rond 1970 werd de dorskast definitief op stal gelaten. Ongeveer een 10-tal maanden geleden werd zij dan van de hand gedaan om opgeknapt te worden en er demonstratief mee te dorsen.

*FOTO: De dorst lessen na het stofferige werk.
Onder links staande August de Clerck.
Boven links staande Cyriel de Smet.*

FOTO: Cyriel rijdt de oogst af met de zelfbinder. Het was die traktor die diende om te dorsen, zie grote aandrijfpolie rechts van voor.

DORSER: CYRIEL VAN ASSEL

Wonende op de Langelede met het diploma van metser op zak werkt Cyriel voor en gedeeltelijk tijdens de oorlog als metser bij Henri Van den Hende aan een daguur van 3 frank per uur. Met moeite het zout voor zijn pap.

De oorlog en de crisis in de bouwnijverheid waren er de oorzaak van dat moest uitgezien worden naar een ander inkomen om zijn gezin te onderhouden.

Smokkelen, alkool stoken en zwart werken waren de eerste inkomens.

Doch dat alleen kon niet blijven duren. Hij werkte toen ook regelmatig bij Alfons Hesters, den dorser in de Molenhoek en kreeg zo de microbe te pakken. In 1943 kocht hij zich een dorskast „Smet Reynolds” aan samen met een traktor merk „Zetor”.

Voor die traktor kon hij officieel, tijdens de oorlog aan geen brandstof geraken, hij had hiervoor geen vergunning.

Hesters Alfons bezorgde hem de nodige liters en zo kon hij starten. Slapen was er niet meer bij. Het seizoen voor het dorsen was in het najaar en in de wintertijd. In die tijd deed Cyriel ook nog de suikerkampanje waar hij altijd

de nacht klopte. Zo kon hij overdag dorsen. Kwestie van een franksken te verdienen.

Voor de uitbreiding van zijn gezin heeft hij ook nog gezorgd.

Wanneer??? Zoals men bij ons zegt, tussen de soep en de patatten!

In het begin dorste men per kg graan. Daar werd 25 centiemmen voor gerekend per kg gedorst graan. Doch bij slechte oogsten of bij ondeskundige bewaring van de schoven in de oppers kon men dra aan deze prijs niet meer komen. Zo werd er later per uur gewerkt. Na de oorlog kocht hij zich een andere dorsmachine. Deze was van het merk „Fricke” (zie foto).

Zoals wij bij alle andere dorsers zagen verminderde hier ook het werk bij de opkomst van de maaidorser of kombiné genaamd.

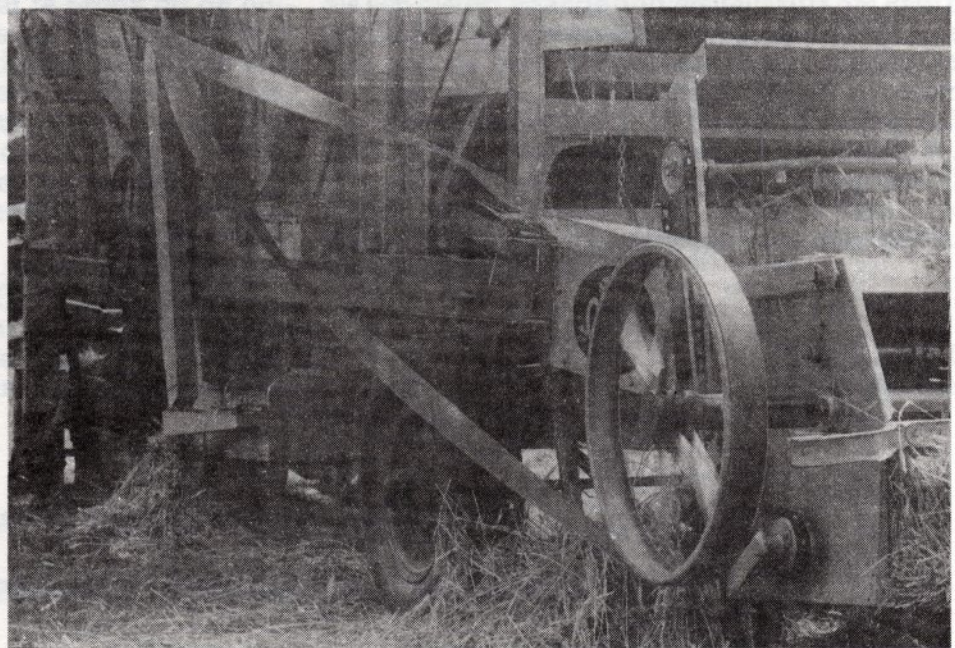
In 1960 werd hier dan ook de machine omgeruild voor het truweel en het schietlood en ging Cyriel terug werken bij Henri Van den Hende als metser. Daar was nu terug een flinke boterham te verdienen.

Paul Hesters

*FOTO: Links op de opper: Petrus van Assel
voor de zakken: Cyriel van Assel
Bovenop de machine rechts: Irma de Wever en
Prosper van Assel.
De persoon die men op de rug ziet: André
Dumez.*

*FOTO:
Slingerende riemen
tijdens het dorsen.*

HEEMKUNDIGE KRING «**OUD WACHTEBEKE**»

Carte figurative van de prochie Wachtebeke
gedelineerd en ghemacht by my onderschreeven ghe-
weerde Landmeter verzoovende Ewige Wachtebeke met
de waerachtige ghelegenheden ten versouwen van Ewige
meere Prietel van Midge van St. Pieters nevens Gheest
omme te valideren in Synne Saechen als kerkelike jergens
den Grave van Wale Verwaerde de selve Ewige ghelegent
in conformiteit van contracten in date 21 May 1513
onghescheyden tuschen den Clauwere van de Bysche
den Wylschier van St. Pieters Clauwere by Gheest en
Jenri Steven van Iedghem my l'ecorde d'een 14
novembre 1613 d'eyntelich Ende was onderterster
P. Dekas met parafke

Waarvan afschrift
Gent 21 maart 1866

Wachtebeke
n. v. van de lichte

Driemaandelijks mededelingsblad van de Heemkundige Kring "OUD-WACHTEBEKE"

15de Jaargang 4de kwartaal 1988

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn bijdragen.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Hesters, Stationsstraat 165, 9070 Wachtebeke, Tel. (091) 45 04 63

WAARDE HEEMLEDEN

Nadat wij er in geslaagd zijn onze Heemkring qua leden, geschriften en administratie op een zeer hoog peil te hijsen, zocht het bestuur 'n middel om de binding met de leden aan te halen. Wij dachten dit te vinden in de oprichting van een documentatiecentrum - annex café. Ter gelegenheid van onze jaarmarkt-tentoonstelling over "Overslag" en "Sint-Kruis-Winkel" in vroeger dagen, starten wij met ons nieuw initiatief. Op zaterdag 5 november kunt U alvast om 15 u. een glaasje komen heffen op de openingsreceptie. U kunt zien hoe enkele nijvere bestuursleden "de klas van meester Galens" hebben omgetoverd tot een gezellige ruimte met kasten vol heemdocumenten, comfortabele leeszetels, kaart-tafels en 'n rustieke bar. Vanaf 4 december kunt U er elke eerste zondag van de maand terecht van 9.30 tot 12 uur om onze documentatie te raadplegen, een of ander merkwaardig document of voorwerp te laten keuren of ter bewaring te geven, 'n lekker streekbiertje te proeven, gezellig te babbelen over de dingen van vroeger en nu of gewoon 'n kaartje te leggen. Zo hopen wij een hechtere

band te smeden met onze leden die ons nu in hoofdzaak slechts kennen door onze publikaties. Ons praatcafé zou moeten uitgroeien tot een leuke ontmoetingsplaats waar men ongedwongen 'n glaasje kan heffen, waar de jeugd inspiratie kan vinden bij het opstellen van hun gemeentestudie en waar genealogen en heemvorsers allerhande de nodige documentatie kunnen vinden. De eerste zondag van de maand zou voortaan in ieders agenda moeten aangemerkt staan als de voormiddag waarop men zijn schreden Rechtstrowaarts richt om er zijn vrienden te ontmoeten. In de marge van dit alles verzoeken wij de studerende jeugd 'n exemplaar van hun gemeentestudie aan de Heemkring over te maken. Moge dit nieuw initiatief van onze bloeiende heemkring een denderend succes worden, dit is de innigste wens van gans het bestuur maar vooral van

Cesar David
Kringvoorzitter

REDACTIERAAD: DE MAESSCHALCK RITA, Lostraat, 31, Gent

HESTERS PAUL, Stationsstraat, 165, Wachtebeke

WAEYTENS PATRICK, Tulpenlaan, 17, Wachtebeke

TENTOONSTELLING

Met een jaar onderbreking kunnen wij andermaal tot onze en uw vreugde een tentoonstelling aankondigen op Wachtebeek jaarmarkt.

Alhoewel het langs om moeilijker wordt variatie te brengen in zulk evenement denken wij er toch in geslaagd te zijn u iets te kunnen voorschotelen waar iedereen wat aan heeft.

Het succes van de tentoonstelling op Overslag heeft ons doen besluiten alle documenten, foto's en andere zaken terug op te stellen in Wachtebeke.

Hiervoor nogmaals dank aan hen die hun materiaal zolang hebben willen missen. Voor hen die niet op Overslag geraakt zijn en ook voor hen die niet binnen konden of die het maar half gezien hebben wegens de drukte is dit een unieke kans dit alles nog eens te bekijken. In de oude gemeenteschool is de ruimte wel wat groter dan in het oude douanekantoor.

Om toch wat nieuws te brengen en te doen zoals de EEG, zetten wij ook onze grenzen open, 1992 in ons gedacht. Wij willen de EEG voor zijn.

Indien onze opzet slaagt dan zijn wij safe voor enkele jaren.

De bedoeling is dat wij in de mate van het mogelijke eerst de voorrang geven aan zaken over onze eigen gemeente. Daarna gaan wij ons verbroederen met een omliggende gemeente. Hiervoor hebben wij het eerst St.- Kruis-Winkel uitgekozen.

Zij is de gemeente die in het verre verleden het dichtst bij ons aanleunde. De vierschaar, zij staat er nog, was een eerste stap.

Zij diende immers voor de rechtspraken van beide gemeenten.

In de loop der jaren hebben wij St.-Kruis-Winkel zo zien veranderen, dat wij toch met een beetje nostalgie terugblikken op de tijd van toen.

Velen onder ons verdienen of verdienden hun brood in de kanaalzone en passeerden op die gemeente. Zij zullen best weten hoe alles er veranderd is.

Verscheidene inwoners waren verplicht te verhuizen wegens de oprukkende industrialisatie en vestigden zich te Wachtebeke.

Plaatsen als Terdonk, Rostijne en het westelijk deel van Winkel zijn niet meer.

Voor hen hebben wij een reeks oude zichtkaarten in petto welke wij geleend hebben van de verzamelaar Erik Boone uit Deinze.

Sommige onder u hebben reeds gelezen en gezien dat een ijverige werkgroep zich heeft vastgebeten in en rondom de Warandekapel.

Wij hebben hun medewerking gevraagd en hun ook iets geboden. Het resultaat kunt u komen bekijken. Gans de historiek van de kapel en haar legende, haar bloementapijt en nog veel meer worden er tentoongesteld.

Hun samenwerking en hun ijver heeft geresulteerd in een mooi historisch boek over deze warandekapel. Dit boek is daar eveneens te verkrijgen in geval de drukker tijdig klaar komt. In het andere geval kunt u het daar bestellen.

De kleine en magere verdienste die zij daar aan hebben dient om de processie en al wat er komt bij kijken in en rondom de kapel in stand te houden.

Wij zelf weten ook, wat er nodig is om tot zo iets te kunnen komen en daarom hebben wij hen onze medewerking aangeboden als een soort reclamebureau voor hun boek.

Langs de andere kant zijn zij bereid gevonden hun steentje bij te dragen aan de tentoonstelling

En nog zijn wij niet ten einde. Wij weten dat bij zulke gelegenheden de dorstigen moeten gelaafd worden en de hongerigen gespijsd. Voor hen geen problemen! Bij een dronk en een beet zullen wij al koutend over de tijd van toen zeker enkele gezellige uren doorbrengen.

De tentoonstelling gaat door op 5 en 6 november in de oude gemeenteschool in het Rechtstro dit van 9,30 tot 12 uur en van 13 uur tot 18 uur of tot zolang er volk en leute is. Deze uurregeling telt voor beide dagen.

Paul Hesters

PS. VERGEET UW BRIL OF VERGROOTGLAS NIET.

NOVEMBERMIJMERINGEN

't Wordt eenzaam nu in 't vale veld:
d'r waaien weer die wilde winden,
geen vogelke zingt nog in 't loof,
geen bot, geen blom is nog te vinden.

't Wordt droevig nu in 't vale veld:
geen zonne meer, maar grauwe wolken
die, voortgestuwd in lage vlucht,
weer over bos en bomen kolken.

't Wordt aak'lig nu in 't vale veld:
moet rauwe regen 't al vernielen
wat restte nog van zomervreugd,
november, maand van ... Allerzielen?

ALLERZIELEN

'k Hoor 't klokje beng'len op de kerk:
't is Allerzielen.

'k Hoor kraaien krassen in het zwerk:
't is Allerzielen.

'k Zie naakt en doods de bomen staan:
de bruine blaad'ren vielen.

In 't zwart gaan mensen door de mist:
't is Allerzielen.

Ze dragen blanke bloemen mee
en sieren kille graven,
ze prevelen een stil gebed
om zielekes te laven.

.....
Ja, mensen die met bloemenpracht
en ruikers aan komt dragen,
weet dat de zielkes ons slechts
een vroom gebedje vragen.

O. Galens

EDITORIAAL

* Door onvoorziene omstandigheden heeft de samenstelling van het jaarboek 1988 vertraging. Denk daarom niet dat wij rijk genoeg zijn en geen lidgeld meer willen ontvangen. Wij hopen in de eerste veertiendagen van december U het boek te kunnen aanbieden. Nogmaals onze verontschuldigheden hiervoor.

* Stichting Heemkundige Kring Sas Van Gent, werkgroep Genealogie organiseert een derde bijeenkomst op dinsdag 8 november om 19.30 in de marquette-zaal van het cultureel centrum "DE

SPEYE". De heer Paul Hesters, ondervoorzitter van de heemkundige kring "OUD WACHTEBKE" zal een uiteenzetting geven over "STATEN VAN GOED". Daarna krijgt men ruim de gelegenheid tot onderling contact en uitwisseling van gegevens. Deelname in de kosten bedraagt 50 Fr.

* De verandering van het aantal inwoners, in het derde kwartaal, verliep als volgt: Inwendige mutaties: 21. Aankomst in de gemeente: 52, Afschrijvingen in de gemeente: 92, Bevolkingscijfer op 31/08/88 : 7026.

BIJ HET VOORBLAD

Het wordt misschien een vervelende gewoonte om in het laatste driemaandelijks blad van onze vereniging even te blijven stilstaan bij het gebeuren van 14-18. Een zaak die wij toch niet mogen vergeten en iets waaraan iedereen toch even aandacht moet besteden. De leuze die toen na de oorlog gold „NOOIT MEER OORLOG” is een strijdkreet die ieder van ons in zich moet dragen. Niemand van ons kon verhinderen dat 20 jaar na die strijd er zich terug éénzelfde tafereel zou afspelen. De grond, in de Westhoek, die gekleurd was met jongmensens bloed en waarvan de tientallen begraafplaatsen nog steeds een herinnering zijn moet voor altijd een spiegel aan de wand zijn om zo iets nooit meer te laten gebeuren. Menig jong mensleven werd daar bruusk afgebroken of levenslang geestelijk en lichamelijk verminkt.

Niet minder dan 38 inwoners van onze gemeente kwamen rechtstreeks om en lieten een treurende familie, ouders, vrouw of kinderen na.

Het is onze taak de jeugd hier op te wijzen dat zij beseffen wat zo iets was. De oorlog tussen Iran en Irak is andermaal een bewijs van de noodzaak met elkaar in vrede te leven. Daar werd ook een chemische oorlog gevoerd. Het zelfde gebeurde aan de IJzer. Menig leven werd versmacht in gas en had men geluk dan waren de longen maar aangetast.

De kreet van toen, tijdens de oorlog oorlog „Alles voor

Vlaanderen Vlaanderen voor Kristus” was een noodkreet van onze jongens. Op de bijgaande foto ziet U een originele grafzerk van de gesneuvelden. Hij werd betaald door de kameraden zelf. Ziet U ook A.V.V. en V.V.K. het embleem dat ook op de ijzertoren stond! Weinige van deze zerken zijn overgebleven, vele werden tot schande gebruikt voor verharding van wegen.

Op de foto ziet u de begraafplaats van Jules Hesters te Westfleteren. Aan het graf staan zijn vader, August Hesters, zijn stiefmoeder Maria Theresia Claeyns, zijn broer Kamiel en zijn zuster Marie Louise. Deze grafsteen staat er nog maar dit te Oostfleteren. Het is een van de weinige zerken die nog origineel zijn. Wanneer u naar de Westhoek gaat en men bezoekt een soldatenkerkhof dan ligt er in vele gevallen een register in een speciaal daartoe bestemd lokaaltje. Daarin vindt u alle namen van wie er op dat kerkhof begraven ligt. Ook vindt men daar een plan met nummers zodat u gemakkelijk de zerk kunt terugvinden. Eveneens is er een gastenboek waarin u uw bezoek kunt vermelden samen met enkele aantekeningen.

Hiernaast vindt u een foto waarop alle gesneuvelden van Wachtebeke in de oorlog 14-18 staan.

Op een andere bladzijde vindt u een diploma ter nagedachtenis van de gesneuvelden.

Paul Hester

*foto: R.L. Claeyns Maria Theresia, Hesters August,
Hesters Kamiel, Hesters Marie-Louise*

DE STAAT VAN ONZE BEVOLKING

GEBOORTEN DERDE KWARTAAL 1988

NEUMANN CARMELIA, dochter van Bernard en Vera Thijs,
Langelede, 161, Gent 22/06/88.
CARNONEZ JEROEN, zoon van Didier en Marleen Inghels,
Kleistraat 14, Gent 02/07/88.
BRACKE CELINE, dochter van Paul en Marleen van Hoecke,
Dennenlaan 2, Gent 10/07/88.
VAN ASSEL MAARTEN, zoon van Lucien en Carina van Cotthem,
Brandstraat 2, St-Niklaas 11/07/88.
BAETE SOFIE, dochter van Luc en Marleen de Bruyne,
Langelede 55, Gent 12/07/88.
DHUYVETTER FREDERIK, zoon van Stefaan en Ria Valck, Overslag 9, Gent 18/07/88.
VAN HAUTE MELISSA, dochter van Cams Brigitte,
Kalve 50, Gent 28/07/88.
BLOMME IVO, zoon van Hendrik en Katrien Pede,
Groenstraat 32, Gent 05/08/88.
NEUBAUER KELLY, dochter van Jan en Magorzata Koral, Nachtegaalstraat, 16, Wetteren 09/08/88.
SCHEPENS JINS, zoon van Daniel en Andrea Braems,
Brandstraat 3, Gent 10/08/88.
VAN LAEKEN KAREN, dochter van Ronald en Marie Polfliet,
Papdijk 39, Gent 18/08/88.
FOUGNIES SARA, dochter van Philippe en Anneke Hillewaert,
Molenstraat, 11, Lokeren 18/08/88.
GOOSSENS S.Y.A., dochter van Marc en Rita De Coninck,
Kalve 45, Gent 20/08/88.
VAN ACKER JEROEN, zoon van Johan en Rowena Hysselinckx,
Lobelialaan, 7, Gent 23/08/88.
DE SMET SYLVIE, dochter van Johan en Jacqueline van Kerckhove,
Bovenhoek 55, Gent 23/08/88.
VAN HIMME JOLIE, dochter van Eric en Christine Thys,
Oudeburgse Sluis, 16, Gent 27/08/88.
DE BLOCK KIMBERLY, dochter van Etienne en Coene Marcella,
Stationsstraat, 26, Lokeren 27/08/88.
VERMEERSCH NICKY, zoon van Didier en Conny Willems,
Overslag, 57, Gent 30/08/88.
LAGAST JONAS, zoon van Geert en Marleen de Nys,
Kerkstraat 12, Gent 05/09/88.

HUWELIJKEN DERDE KWARTAAL 1988

DE VOS LIEVEN, Snepstraat, 20 Lokeren
CALURI GINA, Warande, 11 Wachtebeke
01/07/88
LEFEVER TONY, Spoorwegstraat, 40 Wondelgem
VAN RIJSEGHEM CANTAL, Parklaan 8 Wachtebeke
01/07/88
ROGGE ALAIN, Bokstraat, 45 Zulte
HUYLEBROECK FERNANDA, Langelede, 99a
Wachtebeke
01/07/88
DE BRUYNE MARC, Stationsstraat, 7 Wachtebeke
VAN HIMME MONIQUE, Akkerstraat, 6 Wachtebeke
08/07/88
MECHLINCK MARC, Holstraat, 111 Evergem
VAN MULLEM INGRID, Ramonshoek, 54 Wachtebeke
09/07/88
DE WAELE PETER, Overslagdijk, 64 Wachtebeke
DE LARUELLE SANDRA, Bovenhoek, 2 Wachtebeke
15/07/88
FLAMEN LUC, St.-Salvatorstraat, 80 Gent
BRACKE MONIQUE, Kerkstraat, 28 Wachtebeke
16/07/88
DIDET HENRI, St.-Elooiopolder, 14 Wachtebeke
HENDRICKX EDITH, St.-Elooiopolder, 14 Wachtebeke
22/07/88
ALEXANDER MARNIX, Meersstraat, 94 Wachtebeke
DHONT TONIA, Zandstraat, 59 Nazareth
23/07/88
VAN DE VELDE JOZEF, Hoogstraat, 33 Wachtebeke
DE CONINCK GERDA, Potterhoek, 2 Wachtebeke
23/07/88
BUYSSE NIC, Stationsstraat, 91 Wachtebeke
WAELEKENS ANN, Puyenbrug, 3 Wachtebeke
29/07/88
GOETHALS GEERT, Tapuitstraat, 71 Waregem
DE WEVER MIA, Catharinastraat, 2 Wachtebeke
30/07/88
DE BRUYNE HONORE, Schoolstraat, 16 Wachtebeke
VAN DE VOORDE LINDA, Walderdonk, 19 Wachtebeke
05/08/88
DAMSCHOTTER DANNY, Tortelduifstraat, 3 Wachtebeke
VERHELST CHRISTINE, Tortelduifstraat, 3 Wachtebeke
05/08/88
DE RIJCKE PIERRE, Groenstraat, 38 Wachtebeke

SEGRS BETTY, Groenstraat, 38 Wachtebeke

05/08/88

VANDEVYVER DIRK, Polderstraat, 26 Moerbeke-Waas

STRUBBE MARIANNE, Gladiolenlaan, 7 Wachtebeke

19/08/88

APER WILLY, Azalealaan, 2 Wachtebeke

VAN NIEUWENHUYZE ANNIE, Azalealaan, 2 Wachtebeke

26/08/88

AUDENAERDE GILBERT, Antoniusdreef, 8 Moerbeke-Waas

DUMÉZ MARIA THERESIA, Roodborststraat, 2 Wachtebeke

26/08/88

HELSENS EUGEN, Spechtstraat, 16 Wachtebeke

BAUWENS DIANE, Spechtstraat, 16 Wachtebeke

26/08/88

CORNELIS PATRICK, Dennenlaan, 12a Zele

VAN HOECKE NANCY, Bovenhoek, 45 Wachtebeke

02/09/88

MARTIN LUCIEN, Langelede, 5 Wachtebeke

COLLEN CARINE, Langelede, 5 Wachtebeke

02/09/88

DE WEVER HERBERT, Dorp, 108 Wachtebeke

ANCAERT MARTINE, Dorp, 108 Wachtebeke

09/09/88

DE VOS MARNIX, Bovenhoek, 47 Wachtebeke

ANCAERT SABINE, Bovenhoek, 47 Wachtebeke

09/09/88

AUDENAARDE FREDDY, Overslag, 7 Wachtebeke

BUYLE RITA, Overslag, 7 Wachtebeke

09/09/88

VAN DEN BOSSCHE KOEN, Zoetelucht, 1 Assenede

CREVE ILSE, Axelsvaardeken, 14 Wachtebeke

10/09/88

CLAUWAERT ERIC, Heirweg, 92 Moerbeke-Waas

HILLAERT KATHLEEN, Ramonshoek, 23 Wachtebeke

23/09/88

OVERLIJDENS DERDE KWARTAAL 1988

DE GRAEVE HELENA, 91j Wed. Polfliet Jozephus, Meersstraat, 31

Wachtebeke 07/07/88

DE GRAEVE CYRILLUS, 89j Wedn. Dalrue Zulma, Langelede, 2

Wachtebeke 18/07/88

VAN DE CAPELLE AMANDA, 82j Ongehuwd, Meersstraat, 13

Wachtebeke, 20/07/88

STAELENS EMIEL, 77j Echtg. Dieleman Frida, Stationsstraat, 147

Wachtebeke 21/07/88

VAN KERCKHOVE ALPHONSE, 64j Echtg. Van liefferinge Leona, Peene, 36 Aarlen

01/08/88

DE METS ANNIE, 55j Echtg. Van Bambost Roger, Walderdonk, 55 Leuven

13/08/88

DE MEURICHY LEO 77j Echtg. Verdurmen Zulma, Bovenhoek, 9 Wachtebeke

14/08/88

VISSER GERITJE 87j Wed. Verzier Bartholomeus, Meersstraat, 31 Wachtebeke

24/08/88

VAN LENT EMELIE 94j Wed. Michiels Petrus, Bovenhoek, 12 Moerbeke-Waas

27/08/88

VYT MARIA 87j Ongehuwd, Dorp 25 Wachtebeke

05/09/88

CREVE VICTOR 90j Echtg. Verplancke Leonie, Godshuisstraat, 13 Wachtebeke

09/09/88

DELCOUR MAUREL 23j Ongehuwd, St.-Franciesdijk, 9 Wachtebeke

10/09/88

VERDURMEN LEONIE 87j Ongehuwd, Papdijk, 24 Wachtebeke

10/09/88

D'HOOGE FRANS 52j Echtg. Michiels Marcella, Molenstraat, 13 Gent

25/09/88

DE SMET MAGDALENA 86j Wed. De Vos Petrus, Godshuisstraat, 13 Wachtebeke

26/09/88

WACHTEBEEKSE BEELDEKENS UIT ONZE KINDERJAREN

JAARMARKT

De laatste zonnestralen priemden door het venster van het klaslokaal. Reeds 7 weken zaten wij daar met nog steeds de grote vakantie in ons geheugen. 7 weken zonder 1 dag vakantie en dit 6 dagen in de week, alleen de zaterdagmiddag vrij. Van afzien gesproken! Een ding wisten wij zeker, de tijd stond op beteren. Hoe korter de dagen werden hoe dichter wij bij 1 november kwamen. De start van menig verlofdag. Niet alles was koek en ei die dagen maar de school die konden wij toch vergeten voor enkele dagen. 1 november, een dag als geen andere. De dag waarop iedereen herinnerd werd aan de droeve feiten uit zijn bestaan. De nagedachtenis van hen die ons zijn voorgegaan. Wij hadden geluk, wij leefden nog en 1 november viel niet op een zondag. Van chance gesproken. Het kon natuurlijk niet al mee gaan. De hoogmis stond op onze dagorde en die was op zulk een dag niet van de poes. Lang, allé te lang om op te noemen. Thuis was er geen feeststemming. Alles werd met een zekere diepgaande gedachte gedaan. Men leefde niet in de tijd van de dag zelf maar dacht meer aan het verleden en aan de dood. Een lugubere gedachte maar ja In de namiddag de vespers, ook iets dat de stemming niet tengoede kwam en daarbij nog een litanie voor alle overledenen. Alles droef, droever, droefst. Als kind waren wij daar niet opgetogen mee, maar ja de traditie was nu eenmaal zo. Na zo een klein uur te zitten rondraaien op onze stoel en elkaar te ambeteren moesten wij stoetsgewijze, de pastoor aan het hoofd naar het kerkhof en dit terwijl er luidop gebeden werd. Tussendoor hadden wij reeds een glimp opgevangen van de kermis, iets wat ons later meer deugd zou doen. Maar de weg was nog lang en lag nog dik bezaaid met diverse geloofsbelijdenissen. Aan het grote kruis op het kerkhof werd een laatste gebed gelezen. Het kerkhof was reeds herschapen in een bloemenveld, niet van die omvang zoals tegenwoordig, maar toch bracht dit een ander uitzicht mee op die droeve plaats. De meeste aandacht hadden wij voor sommige grote grafzerken. Hoe konden die bij de verrijzenis daar nog van onder? Een onbegonnen werk, zij zullen wel van de laatste op het appel zijn en of ze er nog bij kunnen dat was wat anders. De overleden kloosterzusters hadden waarschijnlijk geen problemen in die dagen der opstanding. Hun sober kruis viel op. Wat ons als kinderen nog het meest opviel was de plaats waar de kleine kinderen begraven lagen. Dat was een plaats waar wij toch even nadachten. Wij kenden wel iemand die daar lag. Daar kregen wij toch een opwelling in ons kindergevoel waarvan wij het bestaan nog niet beseften. Niet alleen het koude en vochtige weer leidde ons huiswaarts, ook de droeve stap en de kille blikken van de grote mensen

was een reden om de Molepstraat in te trekken. Geen spelende of joelende kinderen. Het was iets anders dan het gewone. Ook thuis, de maaltijd sober, de radio mocht niet spelen, er mocht niet teveel lawaai gemaakt worden in huis. Had het aan ons gelegen, wij hadden de zaak wel langs de plezieriger kant bekeken. Maar ja, wie waren wij ??? Alsof de devotie nog niet op kon moesten wij 's anderendaags nog de dienst van Allerzielen bijwonen. Die dagen werd er in sommige huisgezinnen nog luidop gelezen ter lafenis van de overleden zielen. Die tweede dag was al iets minder goddelijk aangelegd. Na de dienst van Allerzielen konden wij toch wat rondslingeren in 't dorp aan de gesloten kermiskramen, daar waar morgen de wereld voor ons zou opengaan. De stemming in huis was aan 't veranderen. Het was niet spijtig ook. A zo 8 dagen en wij konden onze intrede doen bij de paters. Voor anti verveling hadden zij gezorgd op de school. Een aangepast huiswerk samen met een nog gepaster opstel onder de titel "Allerheiligen" verplichtte ons toch nog het gebeuren van die dagen in ons levendig te houden. Er zou aan die geloofbelijdenis geen einde komen. De derde dag op het feest van onze plaatselijke patroonheilige St.-Hubertus was het andermaal richting kerk geblazen. Dit was wel een voorrecht want op de andere gemeenten moesten de kinderen op die dag naar school. Wij hadden andermaal geluk, dat jaar moesten wij maar 3 maal na elkaar naar de mis en 1 maal vespers verwerken. Wij hadden nog jaren gekend van 4 maal mis en vespers. Dit wanneer 1 november op een maandag viel of wanneer 3 november op een zaterdag kwam te liggen. Het woord spijbelen stond toen nog niet in de dikke van Dale en mocht het er wel in hebben gestaan dan zouden wij het toch niet durven gebruiken. De heilige Hubertus onze tweede patroonheilige, leefde van 655 tot 727 en was bisschop van Tongeren en Maastricht en bracht in 722 zijn zetel over naar Luik. Volgens de legende zou hij door Pipijn van Herstal, als jager aangesteld, op een goede vrijdag een reusachtig hert achtervolgd hebben dat zich ten slotte omdraaide met een schitterens kruis tussen het gewei. Een stem beval hem naar de heilige Lambertus te gaan en daar zich onder diens leiding te stellen. Ook zou hij door een dolheid aangetaste man hebben genezen. Hubertus is de patroon van de jagers en de beschermer tegen hondsolheid en ook tegen slangenbeten. Aan dit alles was nog verbonden dat hij onze patroonheilige was en er voor zorgde dat wij een extra dag verlof kregen. Wachtebeke maakte er dan nog iets bij door op die dag de winterjaarmarkt in te richten. Maar aan alles waren er twee zijden, het gevolg was dat wij die dag gewijd brood moesten nuttigen. Reeds een paar dagen op voorhand had ons moeder wat brood terzijde gelegd. Op die bewuste morgen kregen wij op ons nuchtere maag dat

Een beeld van de jaarmarkt. Deze foto is niet van Wachtebeek jaarmarkt. Ook het zelfde speelde zich af te Wachtebeke. Op de foto links een beenhouwer van Wachtebeke Evarist Goethals. Als koper of verkoper Ver loo. Hij verongelukte in Peenen. (foto komt van een kalender, foto Bonamie)

brood goed ingepakt mee naar de kerk. . Daar moest meneer pastoor het wijden. De aangewezen plaats voor zo een delikate kwestie was zo dicht mogelijk bij het altaar van de heilige man. Dat brood mocht ook niet in onze vestzak blijven zitten. Men was niet zeker dat de wijding er door zou geraken. De wijding was tegen de hondsdelheid. Wat wij daar mee te maken hadden? Wij waren geen honden. Dol dat waren wij soms maar of dat brood daar kentering zou in brengen betwijfelden wij. Bij onze thuiskomst rammelde onze maag van de honger. Het was reeds van 10 uur 's avonds ervoor dat wij iets hadden gedronken, laat staan gegeten. Wij moesten nuchter blijven om de communie te mogen ontvangen. Allé, wij waren razend van den honger. „Ma, mogen wij nog nie beginnen eten jong?” was de smeebede. „Nee nee wacht maar eerst moede ulder gewijd brood oopen.” Wij kregen elk een stuk van dat zo gezegd gewijd brood, hard en droog, we konden het bijna niet door ons keelgat krijgen. Boter mocht er niet op, ook mocht er

niet bij gedronken worden Dit was de laatste lichamelijke pijniging van de dag. Ook het varken ontsnapte niet aan de nutting van dat brood, maar die had meer chance, het werd in zijn brasbak gesmeten samen met andere heerlijke varkenseten. De volgende boterhammen smaakten naar nog, samen met de chocola- demelk werd ons buikje rond gezet. Kwestie van der goe op te staan wij moesten immers nog naar de jaarmarkt en de temperatuur buiten was van dien aard dat wij wat extra energie konden gebruiken. Ons vader dacht er ook zo over en had zich reeds klaar gemaakt om naar de jaarmarkt te gaan. Het beetje agrarisch bloed dat nog in zijn aderen zat lokte hem naar de keuring van hoornvee en de verkoop van varkens. Zij waren geïnstalleerd in de Kerkstraat en aan het godshuis De viggens stonden in manden te koop gesteld terwijl moeder zwijn mocht staan toekijken vanuit haar varkensbak. Menig koopman trok genoegdoend aan een dikke sigaar en blies statig de witte rook de koele morgenlucht in. Allemaal

kenners dat was hen aan te zien. Met één dikke portefeuille trachtte men zo weinig mogelijk uit te geven aan die boerkens, dat was hun stiel. Tussen menig handgeklop werden diverse kopen verzegeld. Ook wij zouden de richting jaarmarkt kiezen. Niet voor het agrarische gedeelte maar voor al de rest. Zelf goed ingeduffeld, de vest goed toegeknoopt en de sjaal stevig aangeknoopt begaven wij ons richting Wabeek-center. Een sliert van volk volgde onze richting, een pardessus, aan een hoed op het hoofd of de klak wat dieper over de oren getrokken, ook zij kenden maar een richting. zijnde het dorp. Het rumoer was reeds van verre hoorbaar. In de Stationstraat stond reeds een danstent "de Reseda" genaamd. Niets voor ons natuurlijk, maar toch gezien, ge weet nooit voor wat het nog goe zou kunnen zijn. Reeds aan de ijzerwinkel van Staelens-Vervaeet was het opletten geblazen. Menig agrariër was op zoek naar nieuw alaaam, het zij een pik, een zeis of een riek en stond daar te proberen of het gereedschap wel goed in de hand lag. Want zo noemde men dat bij de boeren. Ook fornuizen werden al tallenkanten gekeurd. Het was de dag van de grote afslag of korting en nen boer is daar altijd voor te vinden. Toen was de jaarmarkt nog een koopdag. Van alle omliggende gemeenten was er divers pluimage naar Wachtebeke gestroomd. Het was immers niet voor niet dat die jaarmarkt op een eeuwenlange traditie kon bogen. De koude was toch ook van de partij, wij hoorden zo al klaks zeggen, ja ja, té van de nacht al gevrozen want de blommen op 't kerkhof staan al rost. Het eerste kraam stond aan café van Peet van Kerkhove. Daar waar nu de parking ligt van Staelens-Vervaeet. Het was nen verkoper van sigaren. Klein maar dapper wrongen wij ons op de eerste rijskwestie van alles goed te kunnen zien of misschien nog iets te verdienen, ge weet nooit hoe een koe een haas vangt. Met groot lawaai stond hij zijn sigaren aan te prijzen, ene cogetama ene van Churchil of nen Karel 1. Groot en klein, uit allen kwam rook en om dat te bewijzen stopte hij een brandende sigaar in onze mond met de woorden allé manneken, geef nen keer een beetje rook dan ze zien dat 't echte zijn. Sè 'k zal au nog ene geven voor au vader. En wij trekken hoesten en kuchen, de rook kwam al alle kanten uit, zelfs daar waar dadde 't nie kost zien. Ziede wel dant goeie zijn en ze rieken nog goed ook sé. Ik zal ze maar al inpakken. Veur wie nog een doze, 't es maar ene keer Wabeekjaar markt. De verkoop steeg dank zij ons en wij verbleekten dank zij de sigaar. Maar jarge kunt u toch zo maar nie laten affronteren binst dat iedereen er staat op te kijken. Daarmee trokken wij zo fier als een gieter naar het volgende kraam, terwijl wij ongezien de brandende sigaar in een rioolputje trachtten kwijt te spelen. De die in onze zak moesten wij houden, die kon nog van pas komen. De tijd vloog snel en het was ook maar een vluchtige kijk want van namiddag stond een grondiger onderzoek van de jaarmarkt gepland. Tamboer, daar konden wij ook niet voorbij, een groot lawijt veel bloed,

gelol, gelach en verkoop. Het zag er daar niet slecht uit. Een andere korte blik werd geworpen op de die mee hun verkoop van lotjes. Wie het goeie nummer trekt krijgt zo een grote salonpop of een beer enz... prijzen heb ik er weinig weten uithalen, weggeworpen lotjes waren er genoeg. Onder het oog van iedereen haalde hij uit een verlakte broodmand, en dit zonder te moeten zoeken de hoofdprijs. Liet hem zien rolde terug op en wierp hem terug bij de andere. Op slag had hij kopers. Men had er ogenschijnlijk een kenteken aan gezien, anders kon dat niet. Maar de enige winaar bleef de lotjesverkoper. Pardessus, floeren broekenk, hoeden, mutsen, kousen, wol om te breien, handschoenen, overhemden allé nen gansen etamazor niets dat ons aanbelangde en voor de rest hadden wij geen tijd meer. Want wie niet op tijd thuis is wordt niet geteld daarom niet vergaan van koude en honger en om wa pree te krijgen trokken wij huiswaarts. De aromische geur kwam ons al tegen nog voor wij de achterdeur hadden geopend. Het was het eten van de dag en van den tijd. Alles te samen, vlees bestaande uit varkenspoten en oren en ribbekens en groente naar ieders smaak, savooien wortels, spruiten, prei, schorseneren, raap en daar bovenop nog wat aardappelen. Dit alles kreeg de naam mee van Wabeeksen hutsepot en hij was zijn naam waardig. De ketel stond nog te preutelen op de leuvense stoof. Met zulk eten kon men elk uur van de dag op komen. Er was maar een kastrol nodig en men kon het gemakkelijk gans de dag warm houden op de stoof. Dat was wel nodig. Wij waren wel op tijd thuis maar ons vader keek op die dag op geen 5 minuten. Na zo een frisse grijze morgen deed dit toch deugd, zo iets lekkers tussen de tanden te mogen steken. Als wij bekans gedaan hadden kwam ons vader binnen, iets luidruchtiger dan normaal. Aan hem te zien had hij er deugd van gehad. Ne keer resoneren over den boerenstiel en een kaartje leggen, 't was toch wat anders dan het alledaags gesleur. Er werd toch wat haast achter het ceremonie van eten gezet. De schotels werden op zij gezet, veel was dat niet, wat diepe teljoren en enkele lepels. Om onze verbrande tong nog wat te verfrissen werd een teug water van de pomp naar binnengekapt. Ons moeder wilde ook nog de jaarmarkt zien en wij moesten mee voor in 't geval ze iets zag dat wij konden gebruiken, zodat wij terplaatse konden passen. Een vervelende zaak maar ja, wij waren dan toch weer in 't dorp op de jaarmarkt. De afstand naar het dorp werd natuurlijk te voet afgelegd. Wij de sjaal aan en de vesten goed dichtgeknoopt, ons vader met zijnen pardessu en de hoed op en ons moeder ook op haar winters gekleed, gans 't kroost richting jaarmarkt. De danstent welke wij 's morgens reeds gezien hadden, stond open en de ingang stond vol met spiegels. Dat is geen plaats voor kleine kinderen, zei ons vader, ga maar een beetje rapper. Reeds van voor de Smishoek stonden kramen opgesteld en aan ieder kraam bleef ons moeder staan, gekeken, gekeurd en de prijs gevraagd, de zuinigheid was troef.

Waren wij nu de oorzaak dat ze niet veel kocht, ik weet het niet maar ons gezaag en ons getrek zal er ook wel voor iets tussen gezeten hebben. Ma, gaan wij naar de kermis, was andermaal ons gezaag, voor ons was dat het enigste dat telde. Daar kwam werkelijk geen einde aan. Met al wie zij tegen kwamen werd een babbel geslagen, 't was van "a zijnder da allemaal van ulder?" 'k begonne al rond te kijken of dander nie te vele stonden ge weet nooit. Ja, ja, ze zijn ook al groot aan 't worden. Sé van zo een gezaag zouden wij orendul worden, ja zelfs ziek. Maar ja ons moeder kwam nie zoveel buiten mee zo 5 van die kadetten, daar was nie zoveel plezier aan. Dat dachten wij niet, maar van ons moeder was dat te begrijpen. Aan tamboer bleef iedereen hangen, ook wij. Hij verkocht scheermesken en had dit al zodanig gedemonstreerd dat zijn gezicht vol bloedsporen zat. Alhoewel de meeste mannen zich nog scheerden met het legendarische scheermes ofwel een paar keren in de week naar de barbier gingen, bleek hij toch belangstelling te kunnen opwekken voor zijn produkt. De gewiektheid die zijn persoon uitstraalde door zijn groten mond en zijn ongegeneerde uitspraken was fenomenaal. Er werd wel eens beweerd dat hij zelfs nen str..... kon verkopen. Het zou zeker waar geweest zijn, hij was de

keizer in de verkoopkunst. Ons vader voelde daar niet veel voor en bleef de traditie getrouw en zwoer bij een goed scheermes, een kwast en een alluinsteen met daarbij nog een lederen riem om het mes op te zetten. Kramen, kramen en nog eens kramen en volk. Ge kondt op de koppen lopen en wij, wij werden bijna platgedrukt. Het duurde en bleef duren, voor ons toch. Eindelijk kwamen wij op ons terrein, het velomeuleken, het schietkraam, de autoscooter, de beize, van alles en nog wat. Het zal voor ons wel niet zolang duren als op de zomerkermis maar allé met een paar keren de tros te pakken op 't velomeuleken konden wij toch al iets langer genieten. Het speelgerief, dat was wat anders. Het was van" straks est klaas en dan kunde ulder vragen wa dadde wilt." Aan een kraam met snoep kregen wij een lange zuurstok om ons zoet te houden. Het scheen dat wij niet alleen dorst kregen, ook de hutsepot had ons vader in die richting doen denken. Wij gaan maar iets drinken bij Cyriel Fermont zeker, zei ons vader. Hier was het ook drummen geblazen om een plaatse te bemachtigen. Ons vader bestelde nen groten export en voor ons moeder en wij was een limonadeken voorzien. De achtermiddag schoot al goed op. Het koude killige weer lokte het volk in de estaminee's. Voor den dorst

Zicht op de jaarmarkt, voor 14-18. Links de dieren, rechts bemerkt u Huifkarren

werd er meer overgeschakeld naar een fles onder den toog. en soort vuurwater waarvan de innerlijke mens wat opkikkerde. Een dreupel kon toch wonderen verrichten. Aldra liep bij sommigen hun neus wat rood aan, of het nu van de koude was of van dien dreupel wisten wij niet, maar als de tong wat los kwam te liggen in de mond dan was het vuurwater zijn werk aan het doen. De tijd van gaan was ook voor ons gekomen. Al sleepvoetend bewogen wij ons tussen de kramen, richting huiswaarts. Een laatste blik op de kermis en ons eerste schoolverlof zat er op. Nog wat nadromen van het speelgoed dat wij gezien hadden en maar hopen dat St.-Niklaas daar toch iets van zou brengen, was een magere troost. Van een ding waren wij zeker, razend konden wij niet meer worden maar, iemand razend maken daar was geen gewijd brood voor uitgevonden.

Als slot geven wij hier een proces verbaal dat opgesteld werd over een feit dat zich voordeed op Wachtebeek jaarmarkt in 1859. Dit toont aan dat de jaarmarkt een intergemeentelijk gebeuren was. De naweeën van de jaarmarkt die wij hier letterlijk overnemen van het P.V. illustreert toch de tijd van toen. Om begrijpelijke redenen laten wij de namen van de betrokken personen achterwege en vervangen wij ze door initialen:

In het jaar achtienhonderd negenenvijftig den negensten November om drie uren namiddag oor ons Charles Van Waes Burgemeester belast met de regterlijke politie in de gemeente Wachtebeke, Arrondissement van Gent provincie Oostvlaanderen. Zijn verschenen A.S. met zijne huisvrouw R.W. molennaere wonende te Asenede triestmolen, dewelke ons hebben verzocht de volgende klagte optestellen. Dat zij bij het naer huis gaan van Wachtebeke jaarmarkt derden November leest rond zeven uren des avonds gekomen waren ter herberg van Bernardus van der Eedt tapper woonende te Wachtebeke en alwaer zijnde heeft den genaemden L.V. landbouwer wonende te Selzaete, de vrouw van A.S.zelve R.W. met zich willen doen danssen en bij heralde weigeringe tracht hij haer te dwingen, doch haren man dit ziende verzocht hij V. zijne vrouw rustig te laten en zelve V. is terstond naer S. gedrongen hem bij de keel nemende heeft hij hem twee slagen met de hand op het hofd toegebracht en S. is aanstonds uit de kamer gegaen en zijne vrouw dit ziende zeide tot V. dat hij haer gerust zou laten en hij antwoorde wacht ik zal u ook wat geven en hij bracht de vrouw S. twee geweldige slagen met de hand op haer hoofd toe dat zij aen hare linker oog eene kneuzing heeft bekomen.

EEN VERPACHTING VAN DE JAARMARKT TE WACHTEBEKE ANNO 1839

Condiëten en voorwaerden op de welke de plaetsen op de jaerme der gemeente van Wachtebeke die gehouden zal worden op den vierden November achtienhonderd negen en dertig zullen verpagt worden; te weten: Primo. Deze verpagting zal geschieden aen den hoogsten bidder voor den duer van den voorzeyden dag jaemerkt. Secondo. Den pagter zal niet vermogen te eyschen eenige vermindering op de prijs van aijnen pagt voor de welke reden het ook zoude mogen wezen. Certio. Den prijs der verpagtinge zal moeten betaeld worden den dag naer de jaermerkt in handen van den gemeenten ontvanger van Wachtebeke op pene van daer toe gedwongen te worden, d oor de middelen bij wet toegestaen voor het invorderen der gemeente inkomsten. Quarto. Den pagter zal gehouden zijn te stellen eene personele,- goede en borge ten genoegen van Burgemeester en schepenen op den ogenblik der verpagting, bij gebreke van daer aen te voldoen zal er seffens overgegaan worden tot eene nieuwe oproeping en herverpagting, meer geldende zal wezen in profijte van de gemeente en min geldende zal het te kort op den defaillant verhaele worden met de kosten. Quinto. Den

pagter zal boven de prijs van zijnen pagt moeten betaelen den zegel van de tegenwoordigen conditien en proces verbael van verpagtinge, de publicatie en registratie regten der verpagting. Secto. Den tarief der respectie te ontvangen regten op de jaermaerkt voor den pagter te doen is geregeligeert als voorgaendelijk en zulks in der manieren en op den voet naerschreven te weten: Er zal betaeld worden voor elk verken komende ter merkt en aldaer verkogt zes en dertig centimen Voor elke tente alwaer men drank verkoopt eenen frank acht centimen. Voor ieder gedekt kraem twee en dertig centimen. Voor ieder ongedekt kraem achtiën centimen Voor de viggens wordende in rennen gebracht ter jaermerkt, t zij die verkogt zijn ofte niet par ieder renne tot vier en zestig centimen. Aldus vastgesteld door den gemeenteraad van Wachtebeke, om goedgekeurd te worden door de permanente deputatie van den provincialen raed in zittinge van den twaelfsten September achtienhonderd negen en dertig. De burgemeester en de voorzitter E. van Pottelberghe er ordonnantie de secretaris A. Fermont.

Zoals wij kunnen zien werd de jaarmarkt van Wach-
beke verpacht aan de meestbiedende. Wij vinden ver-
pachtingen terug tot ongeveer 1900. Bij de verpachting
die wij hier bij afdrucken vinden wij terug dat de heer
Joannes Carnoy, landbouwer, wonende te Wach-
beke, het meest geboden heeft en wel de som van 127 Fr.
Hij had nu het recht van standgeld te vragen aan de
vooraf opgestelde prijzen, zie lastenkoehier. Dat er veel

kramers moeten geweest zijn valt dus op te maken aan
de hoge som welke hij betaalde om te mogen verhuren.
Hij deed dit toch waarschijnlijk ook uit winstbejag.

Bij slecht weder was dit wel riskant.

Paul Hesters

Het Sac achtienhonderd negen en dertig
den Verfinden October ten dien daer voormiddag
Wy Burgemeester en Schepenen der gemeente
Wachtebeke, bygestaan door den Secretaris der
gemeente, hebben ons bevooren in Raadszittinge
bewoond wordende door Jacobus van de Lalsper
alwaer zijnde, en naar ons verzoek te hebben
dat de publicatie, en officien behoort te
waeren gevaen, hebben bekenwgemacht dat er
ging vorts gegaen worden tot de verpachtinge
der plaats reglen op de Saermuut der gemeente
die gehouden zal worden op den vrieden November
Achtienhonderd negen en dertig, volgens de
Condictie en Grief vras geteld door den
gepuerden raad den twaalfsten September
laestleden, van of lozing is gevaen en en
derom zal blijven g'consueet, om twedlig
te nemen dits noot; En naar differente en
successive oproeping en verhooringen is
Heer Joannes Carnoy, Landbouwer woonende te
Wachtebeke, alhier tegenwoordig, als laesten buer
pagter geclareet en erwens, voor zyne geboden
Som van Een honderd zeven en twintig francs,
den welken ons voor hoge heeft aangeboden
Heer Leonardus Verhe Schoenmaeker tot dat selve
Wachtebeke, inschulpts alhier tegenwoordig, den welken

Voor duswaanj is aangenomen, en hebben
 den jagter, Nijne Hoge meesters Ruyge-
 meester, Schepenen en Secretaris het tegenwoordig
 proces verbaal naar voorlezing geteekent, ten
 dage, Maand en Jaar als boven!

J. B. van der Werf / en Pottelberg
 Mout
 Mout

Bail / 1-05

Caution / 1-53

1-53

30 p. / 1-48

2-06

Enregistre en robe sans renvoi à l'archiv.
 le Quinze Octobre 1800 bente nout 1834
 51 72 case. Dore en franc cinq Centimes
 pour droit de Bail, & cinquante trois Cen-
 times pour l'entonnement faisant ensemble
 avec les inscriptions deux francs dix Centimes

Le Receveur

Pottelberg

Vu & approuvé par la députation
 permanente du Conseil provincial
 Gand, le 26. octobre 1839.

Parandamme
 de griffier. De Schuerbe
 Mout

OOK DAT IS HEEMKUNDE

Ter gelegenheid van het aanstaande vertrek, nu voor 'n 5e termijn, van Pater Raymond De Caluwe naar Haiti, heeft de werkgroep Broederlijk Delen van onze parochie voor een denderend afscheidsfeest gezorgd. Na een zeer fijn verzorgde jeugdmis was er 'n aperitief en 'n etentje in de stampvolle parochiale feestzaal.

Als klap op de vuurpijl had men alle leerlingen uit het eerste leerjaar van de jongensschool destijds, uitgenodigd op de bijeenkomst. Met 17 waren ze, gekomen uit alle windstreken tot zelfs ver uit Duitsland.

De studievrienden zaten verscholen achter een gordijn op het podium en bij de aankomst van de pater ging het gordijn open en moest Raymond zijn vrienden van 46 jaar geleden trachten te herkennen; 'n opdracht waar hij maar gedeeltelijk in slaagde.

Nadien werden nog enkele anecdoten uit de schooltijd

voorgedragen, tot groot jolijt van de gevierde en vermaak van de aanwezigen. Aan een voorbehouden tafel konden zij bij de dis nog gezellig nakaarten over hun vrome daden. Om dit mannen-onderonsje niet te storen waren hun dames immers apart getafeld. Er werd nog een dia-film vertoond van het dagelijkse leven in dit verre Zuidamerikaanse eiland en Pater Raymond vertelde over het armoedig leven en de ingewikkelde politieke toestand daarginds. Na de bijeenkomsten van de leerlingen van de jongensschool uit de geboortejaren '33, '31, '21 was deze van '36 wel de meest spitsvondige en geruchtmakende. Bij ondervinding weet ik dat het in elk geval een leuke bedoening is en veel verhalen uit "de goede oude tijd" worden opgediept.

C. David